

GAZDASÁGI LAPOK

49. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908. Deczember 6.

Gazdatiszti állást keres

magyar-óvári gazd. akadémiát jó sikerrel végzett gazda, ki jelenleg 4000 holdas gazdaságot vezet; gőzeke, malom, gépműhely, kender, czirok, repatermesztés, nagy sertésenyésztés, gulyával egybekötve. Fix avagy procentuális kezelés. Nagy ismeretség, összeköttetés és jó ajánlatok. Czim a kiadóhivatalban 1177. szám alatt.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforosavas munkákkal és árajánlat-

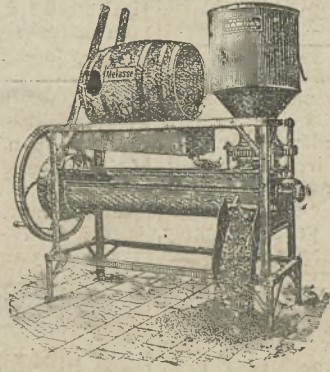
den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselő e.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura“ melasse-erőtakarmány készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3-4 waggou áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpatélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, enyvtelevcsontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdákát ellátó részv.-társ
Iroda és mintatelep: Budapestén, V., Zoltán-utca 12.
Sürgőnyezim: Oxigen. Telefon: 99-48

Finom

Hanna vetőárpa

beszerezhető

Bükkmogyorósi gazdaságban

vasutállomás: Szilvásvárad (Eger-putnoki vasut mentén).

Érdeklődők forduljanak a Gazdasági Lapok kiadóhivatalához 1178. szám alatt.

A szőlő trágyázása.

Irtá: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy mikén kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körut 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planét Jr. kapálók,

szecska- és répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

A kitünően bevált eredeti mura-közi hidegvérű igás tenyészlóvak, választott csikók, apamének, közveti-tésemmel direkte a polgár tenyésztőktől legkedvezőbb áron igen előnyösen beszerezhetők.

A véletlen kedvező konjunkturának tudható be, hogy prima minőségű 6-7 hónapos tenyészcsikót 80-130 frtért szerezhettek be. Legpontosabb és leglelkiismeretesebb kiszolgálás. Felvilágosítás ingyen! Elsőrendű referenzia! Vásári jegyzék díjmentes!

HOFFMANN LIPÓT

lóbevásárlási ügynöksége

Csáktornya, Muraköz.

Pontos sürgőnyezim: Hoffmann Lipót Csáktornya.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntöde Nagy-Kanizsán.
Malomépitészet. *** Teljes szivattyuművek.

AJÁNlja:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépét 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répavágó- és ekékéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíttatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

ZSAK PONYVA KÖTÉL
POLLÁK SÁMUEL SZEGED

Alkalmazást keresők.

Irnoki,

vagy irodagyakornoki állást keres kezdőfélével egy két éves gazdasági tanfolyamot végzett nőtlen, jó írásművelő. Cím: a kiadóhivatalban 1098. szám alatt.

Gőzeke-gépész

ajánkozik nagy uradalmakba. Fiatal, nős, ügyes, megbízható ember több évi gyakorlattal. Tudakozódók forduljanak a lapok kiadóhivatalához 1143. sz. alatt.

Ispáni

állást keres kisebb gazdaságban gazdasági tanintézetet végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, nőtlen, protestáns vallású, szerény igényű gazdaság, hol szorgalma, erélye és becsületessége folytán jövőjét megállapíthatná. Jármas a szeszgyárásban, dohánytermelésben, cukorrépatermelésben, hizlalásban, mészkohomok téglagyártásban, tehenészetben és az egyszerű számvitelben. Beszél magyarul és tótul. Bővebb információt nyújt Kriek Aladár ur utad. felügyelő Léva, Szilassy Zoltán ur orsz. képviselő Epest, Köztelek, Gróf Sándor intéző ur Nógrád-Ecségen. Megkeresések 1120. sz. alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

32 éves

erélyes, feddhetlen multu, szorgalmas, erőteljes, józan életű, keresztény erdész, több évekről szóló jó bizonyítványokkal rendelkezik, úgy az erdészetet, mint a vadászatot, valamint az oit előforduló lopási, kihágási dolgokat önállóan elintézni képes, volt esendőrltiszt, keres uradalomban vagy jobb vadásztársulatnál fővadászi vagy erdési, esetleg jobb erdő- vagy vadóri állást, pár ezer hold erdő- és vadászterületet önálló kezelésre is elfogadna, kitűnő lóvó, a dudavészítést magyars, német vasakkal vagy mérővel szakszerűen érti, ugyszintén hasznos vadak gondozását, kitűnő medve-nyomozó. Igényei szerények, erdőben levő lakásba is menne. — Címe: Zobonyay János, Bodola, Háromszékmegeye, Erdély.

Gazdatiszt,

38 éves, r. kath., családós, 18 évi gyakorlattal, önálló, nyugdíjképes, állást keres. Megkeresések F. M. Kondoros, Békésmegeye, poste restante kéretnek.

Szőlő-

és pinczekezelői állást keres egy 2 éves vinczellér-iskolát és pinczemeszteri tanfolyamot végzett intelligens egyén; több nyelven beszél, mezőgazdaságban is volt már alkalmazva. Az állást január 1-én foglalhatja el. Cím: a kiadóban 1132. szám alatt.

Kulcsári

állást keres jóírású esendőrlisvezető, volt fővárosi nyugalmazott 42 éves rendőrelőőr. Felügyeletnél, úgy irodai munkákban igen használható. Szives megkeresésekre cím: **Kulcsár, poste restante posta Zámoly, Győrmegeye.**

Intézői v. számtiszt

állást keres 1909. márcz.—áprilisi belépéssel, 40 éves, keresztény, nős, gyakorlati gazdatiszt vizsgát tett, tehetséges, szorgalmas és széleskörű gazd. ismeretekkel bíró gazdatiszt. Magyar-német levelezésben, szeszgyárkezelés, szőlőszet és számvitelben járatos, mérlegképes. Perczentuális kezelésre is vállalkozik, óvadékkal rendelkezik. Cím: a kiadóhivatalban 1180. szám alatt.

Betöltendő állások.

Gazdasági

összes betöltendő állások közölve vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. József-körut 38.

Január elsejére

mechanikus gépész kerestetik, tehát olyan, aki a gépeket kifogástalan, üzemképes állapotban tartani kötelessé magát. Erteni kell a gazdaságban előforduló összes erő- és munkagépekhez, vízvezeték és világítási berendezésekhez. Olyanok, kik hosszabb gyakorlattal bírnak, küldjék bizonyítvány-másolataikat Szabó János kasznár címén Csorvársra, Békésmegeye.

Ispánt

keresek január 1-ére. Megkívánatik több évi gyakorlat, dohánytermelésbenjárasság. Kiscsaládu, ev. ref. vallásuak előnyben részesülnek. Ajánlatok Deák Gyula címére, Tiszakeszi kéretnek.

A bálványosi

uradalomban egy 30-40 év közötti tehenészet felügyelő kerestetik 1909. január 1-én való belépéssel. Fizetése készpénz 200 korona, 600 liter buza, 1200 liter rozs, 400 liter árpa, 2 hold tengeteriföld, 1 drb marhatartás és 3 drb göbe és szaporulatasra éves legelő, minden felnevelt borju után 2 korona. Csakis tejjgazdasági szakiskolát végzett és e téren már hosszabb időn át működött, szorgalmas és a munkát szerető, fejni jól tudó egyének pályázhatnak. Kérvények az uradalmi intézőség címére Bálványos (Somogy m.) küldendők.

Kerestetik

január elsejére való belépéssel egy a cukorrépatermelés és a gazdaság minden ágában teljesen gyakorlott, izr., nős ispán. Ajánkozik küldjék tolyamodványait bizonyítványmásokkal együtt a Csabacsüdi uradalom címén Csabacsüdre (Békésmegeye).

Kertészt

keresek január 1-ére, ki a konyha- és virágkerteszetben, gyümölcs- és díszfa gondozásában teljesen jártas s mint ilyen — mérsékelt kiterjedésű — kertem rendben tartását szerény igények mellett vállalja. Cím: Domahidy Pál Domahida, Szatmármegeye.

A lébényszentmiklósi

uradalomba (Moson m.) 1909 év január hó 1-ére két tehénes gazda kerestetik. Javadalmazás: 28480 K készpénz, 20 hl. gabona, 1 hl. köleskása, 10 kg. kőszó, 511 l. tej, 20 kg. zsir, 200 kéve rőzse, 900 négyszögöl tengeteriföld, 1 öreg sertés és 2 süldő tartás. Egy szobás lakás. A havonként kifizetett jutalomdíj (4-8 K). Pályázóktól megkívánatik, hogy tejjgazdasági szakiskoláról és több évi gyakorlatról szóló bizonyítványait mellékeljék. Pályázatok Mosonszentmiklós uradalmi központi hivatal címére küldendők.

Pisny Istvánnál, Battonya, Csanád m., gladársra körül 100 db bronzpulyka, emdeni liba, olasz x emdeni, pekingeri kacsák, sárga és fehér orpington, fehér magyar, kopasznyaku tyúk és ugyszintén Rodejendi tyúk. Egész éven át szállított kifizetett szállítással Budapestig vagni való baromfit és tojást. Eladó szép tiszta új pehely kilója 12 kor. És 46 darab yorkshirei sovány süldő malacz kilója 1 kor. 60 fillér, hasas v. fias ilyen koczák, választott malaczok, süldő magkozák meggyezés szerint.

Lovak keheésege

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 786.

FIGYELEM!

50,000 pár czipő 4 pár czipő 7 koronáért. Megbírást kaptam, hogy több nagyobb gyár fizetésképtelensége miatt egy nagyobb mennyiségű czipőt az előállítási áron alul tovább adjam. Ez oknál fogva eladhatok mindenkinek 2 pár férfi és 2 pár női fűzőczipőt, barna vagy fekete bőrből, erősen szegelt börtalppal, a legfinomabb és modern kivitelen. Nagyság szám szerint. Mind a 4 pár csak 7 koronáért. A szétküldés utánvétel-lel eszköztetik. **L. Zweig's Schuh-Export Krakau Nr. 247.**

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS

motorgyáraban

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

a leghirveesebb benzinelocomobil-cseplőkészletek kaphatók.

11 Teljes Jótállás kitűnő oséplésért!

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgepek becsereítelnek.

Otósó árak részletre: Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI féle motor-cseplőkészletek bizonyítványok tanúsága szerint kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: **Bárá Kemény József** urnál Maros-Németi; **Zeykfalvi Zeyk Dániel** tőispán urnál Nagy-Enyed, stb.

Minden lótulajdonos

csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált

védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkot

használja.

Állandóan éles! Csütlöképés kizárva! Sikos uton az egyedüli czélszerű!

Kovácsoknál és washereskedőknél állandóan raktáron.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készülnek speciális acéltól; óvakodjunk utána-soktól, melyek csekélyebb értékű anyagból készülnek s ennélfogva használhatatlanok. Bevásárlásoknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

TEJ-

szállító kannák.

szeparátorok.

hűtő készülékek.

Köpiők stb.

KLAINERES FLEISCHMANN

Vas-és Reménygyáraknál

M. OLING BECS mellett

Árjegyzék ingyen.

Ujdonság.

Sárga Orpington kacsák.

Gyönyörű szép sport és gazdasági kacsák, színe sárga, tojástermelése kitűnő, növése gyors, nagyon ellentálló, míg a készlet tart, 15-20 kor. darabja.

Fajbaromfi.

Orpington, Minorca, Colim, Emdeni libák, pulykák, gyöngytyúk, fajgalambok kaphatók.

Prohaska Hugó

fajbaromfi-tenyésztés.

Pancsova.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmérőtaliga kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

Takarmánytúllevezető és krumplifőző

marha és sertés-állat ápolására. Az előforduló vész elhárítására különösen fontos kiegészítő és sütők részére, egyuttal s oboa melegítésre is használható 2 hektoliter nagyságu, czélszerű, erős, olcsó és könnyen kezelhető. Ujfalussy szabadalom. Kapható **Németh Gyulánál** Erzsébetfalván. Használati utasítás ingyen.

MEGJELENT a KODOLÁNYI-féle 1909. évi **Gazdasági Zsebnaptár**

49-ik évfolyama a szokott esinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2.80 kor. Ajánlott postai szétküldéssel 3.25 K. Utánvétellel küldve 3.45 K.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában, Budapest, Muzeum-körut 7.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 .
Negyed évre	4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékeléssel.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési melléletek jutányos árbau fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási
jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	847
Tárca. Mezőgazdaságunk jelenéhez. — Neumann Lajos	848
Közgazdasági politika a Délvidéken. — Sárkány Gábor	848
Somogyi levél. — Horváth János	849
Az erdélyi iker váltó cke. — E. Dorner Béla	850
Campbell: „A legokosabb talajművelés.” — K. Ruffly Pál	851
Mezőgazdaságunk. — Gömöri Béla	851
Könyvismertetés	853
Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. — Magyar- ország gyomnövényei.	
Kérdések és feleletek	853
Kérdések: Milyen tegek a pusztuló fazsindelytető helyére? P. K. — Tavaszbuza helyett szállított ősi buza. L. J. — Fiatal luczerna műtrágyázása. S. J. — A 11 R. fokos fagy és az oltványzótlók. K. Sz.	
Feleletek: A cselédek adója és a cselédtörvény. C. — Tehencim takarmányozása helyes-e. P. — Bor- jak hasmenése ellen. Dr. Kukuljevic József, S. D., Szász Ferencz. — Miért nem híznak sertéseim. P.	
Hírek	854
Apró szakközlemények	855
A benzín (gazolin) motorokék Amerikában. — A chasselas Berlandieri 41 b.	

SZEMLE.

(A jégvermek megtöltése novemberben. — A vetés folytatása decemberben. — Egy kis visszaesés a buzaárakban. — A német örlési forgalom visszahatása gabonaáraink fejlődésére. — Az ipar és mezőgazdaságunk hol kezdődik a kutyamacska barátsága? — Förtelmes marhaárak. — Szedik a hadi lovat. — Az olaszok veszik a növendékmárkát. — A szerb szerződés és az osztrák agráriusok. — A telepítési alap és gazdatisztjeink.)

Volt rá mód, hát jó sokan megtöltötték jégvermeiket jéggel. Öregek nem emlékeznek arra, hogy november hóban lehessen jéggel megtölteni a vermeket. No hát ezt is megélhettük. És lehetséges, hogy azok, kik iparkodtak ezzel a munkával, jól jártak és a kik ezt az outre saison ki nem használták, rosszul jártak; mert hát ki biztosíthat bennünket arról, hogy az 1908—1909-iki télen lesz-e még egyszer alkalom a jégfogásra. Vajjon a tél már kiadta volna a mérget? Semmi sem lehetetlen! Annyi bizonyos, hogy az előző héten kétségbe voltunk esve az iránt, hogy ez évben még vessünk és ime a lefolyt héten országszerte jártak a vetőgépek a hó által annyira-mennyire megáztatott földeken és ha az idő engedni fogja, fognak járni a jövő héten is. A mit szeptemberben kellett volna végeznünk, azt csak decemberben végezhetjük, mert a föld száraz volta miatt előbb ez le-

hetetlen volt. El csak elvetjük decemberben, de hogy mi lesz belőle, azt a jó Isten tudja! Nincs benne lehetetlenség, hogy még sikerülhet ez a vetés, főleg akkor, ha lágy, nagyon lágy, meleg idő fog most következni: ha 8—9 Reaumur fokos nappalok és éjszék lesznek, a melynek hatása alatt a szeptember és októberben vetett és még most csak csirázó vetések kizöldelnek, és ha a most vetett magvak, melyek csak 7—8 nappal vannak elkésve a korán vetettek mögött — ha fejlődésüket tekintjük — kikelhetnek. A 80 as években volt egy év, a midőn a decemberben vetett ősziek a rákövetkező évben sikerültek. Tehát a dolog nem lehetetlen, csak a valószínűség beszél az ellen, hogy ily kései vetések valami nagyon halásak lehetnének!

A gabonatözsde a hőmérsék emelkedését perze egy kis baisszel üdvözölte. Már 27 korona 30 filléren állott a legjobb tiszavidéki buza és most midőn e sorokat írjuk csak 26 korona 80 fillér a jegyzés. Ennek az árhatatlanság okát bajos indokolni. A háborus kilátások semmivel sem kisebbek mint az előző héten és a magyar bakák ezrei a kik Bosznia-felé utaznak ugyan-csak dalolják a nótát, hogy: „Megy a gőzös, megy a gőzös Boszniaába” Azután a langyosabbá vált idő az 1909 év termésének esélyeit javította meg egy kevéssé, ennek tehát csak az októberi határidőben lehet helyesen kifejezésre jutnia. Hogy szerb buzából ismét tetek kötést, azt komolyan venni nem lehet. A szerb buza minősége silány. Bezzeg a mai áron román buza még nem jöhet be. Ez már concurrálna és megakaszthatná az árfejlődést. Komolyabb import csak csak a cseh német határon fejlődött ki. Prágában 12 frt a buza, midőn Budapesten 13 frt 30 krt jegyeznek. Pedig hát Prágában földrajzi fekvése miatt legalább egy forinttal kellene magasabban jegyeztetni a buzának, mint Budapesten. Hogy ez nem így van, ennek meg vannak az okai. Először is a prágai piacon csak Shiriff square head buzát jegyeznek, a melynek értéke, mintegy 3 koronával kisebb, mint a tiszai buzáé. De ez még nem magyaráz meg mindent. Sokkal kellemetlenebb reánk gazdákra nézve a német örlési forgalom. A német exporteur visszakapja az 5½ márká buzavámot, ha átküldi buzáját az osztrák területre. A határszéli részek Németországból ekképen átdobhatják buzájukat osztrák területre. S mivelhogy a németek is Shiriffeket termelnek, szívesen adnak el Prágára Shiriff-buzát és inkább importálnak helyette orosz vagy argentinai buzát, mert nekik ezekre nagy szükségük van, hogy silány belföldi buzájukat keverten felörölhessék. Nem ok nélkül agítáltak a magyar és osztrák agráriusok a német szerződés meg-

kötésekor ezen németországi örlési forgalom ellen. De a kormányokat nem lehetett kapacizálni, — most itt van a németországi buza és rozs import Prágába, és ezzel a 6 korona 30 filléres buzavédő vámunk egy részének letörése. Ez főleg Magyarország kára, és ez lesz az oka annak, hogyha a teljes vámparitásig áraink emelkedni nem tudnak.

Ez a rövidlátó vámpolitika azonban csak látszólag az, mert a szemek behunyása szándékos volt. Azok a magasztos kijelentések, hogy a mezőgazdaság és ipar egymás virágzását kell, hogy feltételezzék, hanyatt vágódnak, a mint a vámpolitikai kérdések felmerülnek. A cseh iparosok kívánsága volt, hogy a német örlési forgalom ellen semmit sem tegyünk. Ez tehát az iparnak kedvező, a mezőgazdaságnak ártó szándékos negligálás volt. De hiszen ha csak ennél a példánál kellene maradnunk. Ott van az állat- vagy ennek megfelelő husbehozatal kérdése a Balkán államokból. Az osztrák iparnak olesó hus kell és fogyasztási piacza a Balkán államokban az ipari készítmények számára. Ebből az következik, hogy a magyar mezőgazda bukjkék az állattenyésztésen — az osztrák szövőiparnak vámmentes gyapot kell, — tehát föl kell áldozni a magyar gyapjutermelet. Hej! Rettenetes nagy politikusaink vannak! Egy nagy politikus a földművelési budgetvitán siránkozott a juhtenyésztés hanyatlásán. Midőn a kiegyezést Ausztriával és az ennek tartozékát képező vámtarifát tárgyalták, akkor kellett volna beszélni, most már jajgathat még 9 évig. De hiába! A mezőgazdaság és ipar kitünő pajtások, addig, a mig a vámtarifa összeállításáról van szó. A mint idáig jutnak, akkor hajba kell kapniok.

Hogy a takarmányinség és az ennek daczára megkötött szerb egyezmény micsoda rombolást vitt végbe a marhaárakon, arra nézve szolgálhatunk néhány példával. A mult vasárnap megtartott borsod-apátfalvi vásáron a legszebb tehén ára 60 frt volt, a gyengébbek 26 frton is cseréltek gazdát. Zalában egy uradalom szeptemberben még 320 frtot kaphatott volna a farka tinó párjáért, most eladták 200 frtéért. A juhok eladhatlanok. Csak a hadi lónak van ára. Azt most szedik. No még a vörös-tarka növendékmárkának. Ezeket az olaszok szedik fíradhatlanul, most már nem csak a Dunántul, hanem Krassó-Szörényben és a Dunán inneni vásárokon is. Csak legalább egy tejfoga legyen még a marhának és piros-tarka legyen, akkor az olasz, vevő reá. Ennek az a magyarázata, mert a növendékmárháért csak 20 lira vámot kell fizetni az olasz határon, mig a kinőtt marháért 40 lírát. Még szerencse, hogy az olaszok vesznek, mert ha

Megjelent a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

(BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM)

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG

baromfi tenyésztési és háztartási cikkek

Kívánatra bérmentve küldjük.

ÁRJEGYZÉKE.

Kívánatra bérmentve küldjük.

nem vennének, a bőre árán mennének a vásárok, a növendékállatok.

Mindezekről a most lefolyt földmívelési budget-ítán egyetlen egy szó sem esett!!! Hát bizony nekünk magyar gazdáknak átkozottul keserves is a helyzetünk, a mi az ugynevezett agrár-képviselőinket illeti: süketek, vakok és némák, ha legvitálisabb érdekeinkről van szó. Minket csak az osztrákok menthetnek meg. Az osztrák agráriusok nem hajlandók megadni az osztrák kormánynak a felhatalmazást arra, hogy Szerbiával a szerződést meghosszabbítsa és Romániával hasonló szerződést kössön. Ausztriában pedig vannak agráriusok. Ők még megmenthetik a magyar mezőgazdák lábba tiprott érdekeit is, de a mieinket tisztelettel kérjük, hogy ne nevezék magukat agráriusoknak, mert kénytelenek vagyunk őket kikaczagni.

A magyar földmívelési budget tárgyalásánál csak egyet lehet meglepéssel fogadnunk és ez a telepítési 100 millió alapnak, illetve az 1909-re fölvett 10 millió korona részletnek megszavazása. Ezt örömmel üdvözljük; de egy szerény kíváncsalmat ennek kapcsán kifejezünk. Az állam által végzet parcellázások és telepítéseknel nem lehetne-e képzett gazdákat mint felügyelőtiszteteket alkalmazni, a kiknek feladata lenne a népet az okszerű gazdálkodásra oktatni és arra felügyelni, hogy ne zsarolják tönkre a kapott földeket, hanem okszerűen kezeljék? A nagy- és középbirtokok rohamos bérbeadása és parcellázása következtében a gazdatiszték egy nagy része földönfutóvá vált. Nem lenne célszerű ezen értékes osztályt neki megfelelő szerepkörhöz juttatni? Mi fölvetettük az eszmét. Bárcsak ne hiába tettük legény!

Közgazdasági politika a Délvidéken.

Irta: Sárkány Gábor.

„A nemzetiség eszméjét össze kell kapcsolnunk a haladás eszméjével! Egyiköt a másik által biztositánunk és diadálra vezetnünk.”
Gróf Széchényi István.

A temesi bánóság hazafias német lakosságát gazdasági válság réme fenyegeti. Azokról a jó magyar érzésű német ajku kisbirtokosokról van szó, a kiket a kormány kérlelhetetlenül szabványos telepítési akciója sújt, sőt a gazdasági tönk szélére juttat.

A földmívelésügyi kormány telepítési akciója tudvalevően abban kulminál: hogy haszonbérletileg kezelt és ujonnan szerzett kincstári birtokokat kedvező fizetési feltételek mellett magyaroknak enged át. A telepeseket segélyezi, gazdasági berendezésükben támogatja.

Helyesléssel s örömmel kell fogadni e gazdasági politikát. — Hiszen a magyarság szupremációjára etnografiai egységes és harmonikus elhelyezése, e faj hegemoniája csakis úgy bizto-

sítható, ha az ország minden pontját — legexponáltabb részeit is — a fentartásra hivatott magyar nép foglalja el — ha a magyarság műveltsége, öntudata, kulturális és gazdasági fejlődésekre való inklinaltsága dominálón érvényesül mindenfelé!...

Csak hogy miként maga a jóakarát és lelkeség még távolról sem elegendő művészi munka, művészi termék életre keltéséhez, — mert ahoz első sorban jól megalapozott művészi tudás, lélek kell, akként a jó cél, a nagy eszme, az előre vetített, nagy konturokban vázolt, kidolgozott telepítési akció, az ország gazdasági politikája: csak akkor egészséges és akkor vezet föllendüléshez, ha ok- és célszerűség irányítják, ha a meglévő tényezők, a gazdasági egyedek megbecsülésével jár. Ha e politikát a gazdasági berendezésében, munkásságában, nemzeti érzésében s meggyőződésében kifogástalan népfaj, vagy mondjuk: nemzetiség érdekében megóvása kíséri.

A nép pszichéjének, gondolkodásának, életmódjának, gazdasági és politikai érettségének komoly és mélyen járó tanulmányozása, a helyi viszonyok differenciált ismerete nélkül a jó tett, a jó eszme a legnagyobb minuciózítással kidolgozott gazdasági politika: negatív eredményre vezet.

A míg látszólagos eredményt vél elérni az egyik alany energiájának termőképesse tételével, produkálásra való elhelyezésével — addig a gazdaságilag konszolidált egyedeket: a kisbirtokos-osztály a telepítés alá kerülő területen, illetőleg annak szomszédságában megtelepedett s berendezett részét sújtja. Tőlük nemcsak a keresetet vonja el, hanem a munkát is és ezzel gazdasági tevékenységük érvényesülését teszi lehetetlenné. Innen van a földéhség! Ebben leli magyarázatát azon etikailag indokolt bontó folyamat, a mely a német ajku lakosságot utra készíti. Ez is oka volna ama nagymérvű kivándorlásnak, a melynek csökkentésében a gazdasági szervek és politikai tényezők itt a Délvidéken titáni harcot folytatnak.

Kövessen a kormány a magyarság istápolását. Segítsünk a kiscgazdákon. A mezőgazdasági munkára hivatott magyar nép foglalkoztatása, életképesse tétéle souverainitással uralkodjék el a gazdasági politikában. Legyen ez ama vezérmotívum, a mely ezer variánsban is gyönyörűségeen dominál. De ne kövessen ezt ott és olyan esetekben, amikor aránylag kis terület (így Szakálháza 1000 holdon aluli) értékesítéséről van szó. A melynek kihasználása s jövedelme az ott lakó hazafias sváb kisbirtokosok szükséglete. A melynek elvonása ezek vesztét, tönkrejutását szüli a nélkül, hogy az ilyen szigetre kihelyezett maroknyi magyarság életképes törzse válhatna, kulturális és nemzeti miszióját bármely irányban érvényesíthetné!

Az ilyen kis szigetet a nemzetiségek árja egy-

hamar előnti. A kevés számú, anyagilag gyenge magyarság asszimilálódik. Megtanulja a szomszéd nemzetiség nyelvét. Fölveszi szokásait. Összeházasodik. És nem telik bele egy emberöltő: a magyarságnak nyoma sincs és a földmívelők száma ugyanazon a területen jelentékenyen megszaporodott. Ilyen az eszköz: mely nem mindig a célt szolgálja. Ilyen látása gondolkodóba ejt. Keressük, kutatunk és igyekezünk okát lelmi az ilyen gazdasági ténykedésnek. S beható kutatások, a lehetőségek és szükségességek mérlegelése, latolgatása során tiszta kép tárul elénk. A konkluzió az illogikát, az antitezist mutatja, a melyet szintézissé változtatni, emberi igazságérzetünk parancsolón követel. Az olyan, a mely a közérdek szolgálatát magasabb rendű emberi feladatnak ismeri, s a mely ebben a lehetőségeket a szükségszerűségekhez idomítja, de a forma, az alak megteremtésében hazai földből gyurt anyagot használ. Olyant, melyben kultura és nemzeti érzés — gazdasági követelmény — egybeolvad, és a mely a kép konstrukciójában is e nemes cél törhetetlen követését, meggyőződéses voltát hirdeti!... És ha egyszer az igazság előttünk nyiltan áll — mondja gróf Széchényi István — a jó rend, mely mindennek lelke, akkor magától foly.

Itt van például a nemrég történt temesmegyei „Rékás” községi telepítés. Ott is németajku földmívelők — hazafias svábok — irtották ki az erdőt és szántót létesítettek. És habár itt 2000 holdon felüli territoriális elhelyezés történt, ez a telepítés elősegítette az ottani lakosság elszegényedését és kivándorlását. A telepések java-része pedig eladósodott. Küzködik. A takarékpénztárak állandó vendége. A földeket a jobb sorsu, gazdaságilag erősebb németek művelik. Ők szerzik a jövedelmet. A svábok munkabírása és munkaszeretete pedig egyenesen meglepő. Kitaró és racionális mezőgazda a sváb. Ajkáról soha a magyar nemzethez való tartozástól tagadása nem hangzik el. Hű fiaik ők a hazának. A jövő generációt pedig iskoláink magyar-nak nevelik.

Tehát ezek fölsegítése, főleg a kisbirtokosok-zsellérek istápolása is gazdasági és politikai feladat. Itt hivatást töltene be az államhatalom. Ezeket megismerni és megérteni kell! A nép lelkületéhez kell férközni! Nyujtsuk oda nekik a magyar állam jóságos kezét! Hadd érezék annak erejét és melegét. Nehogy a gazdasági tönk, s ennek nyomán jelentkező elkeseredés az őket körülhálózó nemzetellenes, társadalmi rendünket és berendezésünket, évszázadok szorgos kulturmunkáját felforgatni szándékozó lelketlen izgatók és forradalmarok karjaiba izzes!

A nemzeti eszme jelentőségét és értékét az egyetemes emberi haladás szempontjából Széchényi formulázta legerősebben és legmagasabbtosabban: „Az emberiségnek egy nemzetet megtartani, sajátosságait mint ereklyét megőrizni

TÁRCZA.

Mezőgazdaságunk jelenjéhez.

Mezőgazdasági viszonyaink kétségtelenül óriási átalakuláson mentek keresztül a lefolyt utolsó száz év alatt. Igazolja ezt agrárstatisztikánk, mely szerint a természet haladásával a földbirtok hozadéka és értéke a múlt század közepe óta mostanra sok helyen háromszorosára is emelkedett, maga után vonva a haszonbérlet növekedését is; pedig konstatálhatjuk, hogy míg gazdasági izmosodásunk emez öröndetes jelenségéhez eljutottunk, a földbirtok intenzivitás munkájában nem is a kellő arányban vettek részt a magyar földbirtokok s számos oly gazdaság van még napjainkban is, melyeknek természetesi irányzata hosszu idő óta semmiféle haladást sem mutatott, nem is szólva arról, hogy korunk viszonyait mily nagyszámú földbirtok kezelője figyelemre sem

méltatja. Már most elgondolva, hogy milyen lehetne az eredmény, ha a földbirtokok jórésze a mezőgazdaság belterjesebb kezelésében lépést tartana a korrall s figyelemmel lenne azokra a vívmányokra, a melyek gyakran bámulatos eredményeket tudnak előteremteni.

A földmívelés és állattenyésztés terén egyaránt tapasztalhatók az intenzivitás jelentős arányai. S ha keressük az okát annak, hogy miért zárkózik el a gazdaközönség egyrésze ezen sikerek elől, úgy ennek okát, sajnos, nem csupán a tőke hiányában kell keresnünk, hanem azon idegen-szerű tartózkodásban, a mely a tőkével rendelkező birtokosok nagyrészét távol tartja a befektetésektől. Pedig a vállalkozási hiánynak ezen sajnálatos ténye szoros kapcsolatban van a gazdatársadalom terén mindenütt tapasztalható bajokkal. Számtalanszor felhangzik a kulturális haladást biztosító akció sürgősségének jelzése s kétségtelen, hogy e bajok a kamara mielőbbi fellállítását ékesszólón követelik.

Jelentékenyebb változáson ment keresztül a

talaj mívelésének és a trágyázási rendszernek számottevő haladása által a kulturnövények területe. Tegyük összehasonlítás tárgyává csupán a múlt század kezdetleges talajmívelési eszközét — az ekét — a mai kor mély mívelő eszközével, a gözekevel, valamint ne hagyjuk figyelmen kívül a talaj előkészítésének okszerűbb irányzatát sem s világosan áll előttünk a haladás titka. A legjelentékenyebb azonban mégis csak a trágyatermelés terén elért siker, tekintve, hogy ma a szántóföldnek 50%-a lesz évente átlag már betrágyázva, holott száz évvel ezelőtt csak ennek fele kapott animális trágyát. E bő trágyázás természetesen az állatállomány intenzív kezelésére ép úgy, mint az állomány emelkedésére is enged következtetni. Az állomány növekedése mellett azonban a nagymérvű erőtakarmány-importálás is behatóbb irányt adott a trágyatermelés fokozásának.

A gazdaságokban a jelzett átalakulások folyamata alatt jelentékenyebb mértékben változott azonban az állattartás is s bár el nem vitatható,

Olcsó árak!

Ganz és Társa, Hofherr és Schrantz felsőmagyarországi vezérképviselői.

! Takarmány kamra berendezések járgány-, gőz- és motorhajításra; szecskavágók, répavágók, darálók, stb. Gözekealkatrészek, gözekevasak, kormányok, acél- és fém-alkatrészek, gözeke-sodronykötelek. Kazánkovács munkák, új tüzszekevények. Malomberendezések. Diesel-, szívógáz-, benzín-motorok. !

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Pontos kiszolgálás!

és szeplőtlen minőségben kifejteni, nemesíteni erőit, ereit, s így egészen új, eddig nem ismert alakokban kiképezve, végeztéljához — az emberiség feldicsősítéséhez vezetni: ez a főadat!"

Mennyi életbölcséséget, igazságot, mennyi okszerű, jól megalapozott tézist találunk követendőnek remek műveiben. Ordítón szól belőlük a magyar faj fejlődésre hivatottsága! A forma, az eszközök, a módszer és a tanok, a melyeket alkalmazni rendel!...

Somogyi levél.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kéthetes ígéremhez képest igyekszem alanti sorok között beszámolni azokkal az észleletekkel, a melyeket az idej, megint kemény ösztön leszögezni sikerült, jobban mondva: kellett. Keménynek azért mondom az elmúlt öszt, mert elejétől utoljáig minden fázisában ugyancsak megpróbálta a gazda embert.

Már a tavalyi esztendőről vajmi kevés csapadék maradt a folyó évre, a mihez keservesen vizszegény tavasz és nyár folyama alatt a tengődő növényzet a lehetőségnek talán utolsó fokáig kibaszálta a talaj minden cseppnyi vízkészletét, ugyanarra, hogy az idej őszi folyamán fogatosítandó vetések életfeltétele csupán az egyetlen augusztus 18-án hullott nagyobb csapadékra támaszkodhatott. A ki ezen adott mennyiséget lehetőleg elraktározni és kellően felhasználni tudta, gyönyörködhetett zöld vetésben. A ki a jövőben rejlő, reménybeli esőzéshez kötötte inkább vetési sorsát, annak keserves csalódás volt osztályrésze. Elmondom miért.

Hogy következetes lehessen, igyekszem sort tartani, közben majd kitudódik a miért. A tétel ez: 1. A porhanyóra munkált feltalaj elrontott hajszálcsovéssége révén megőrzi az altalaj nedvességét, önmagáig engedi fölfelé áramlani, de tovább nem, tehát az elpárolgásnak mértéke van. 2. A mélyebben fellazított talajréteg vízfoghatósága nagyobb, ugyanazon viszonyok között, mint a sekélyebben mivel rétegé. 3. Minden újabb szántással, újabb talajréteg víztartalmát lesszük ki a közvetlen elpárolgásnak.

Ezek a tételek persze abszolúte nem új keletűek, de teljes erejükkel, feltűnő módon az idén, tehát akkor jutottak érvényre, mikor a gazda előkészítő földmunkái közben csupán a már meglévő talaj nedvességre támaszkodhatott: egyébb, későbbi csapadék nem lévén. A tételek alkalmazása azonban sokban eltér a megszokott sablontól, a régtől fogva közszájon levő példabeszédszerű gazdatörvényektől. Inkább egyéni, önállóbb lesz a talajművelés, mint receptszerű.

Lássuk csak sorban. A tarlószántásnak talán sehol sincs annyi ellensége, mint nálunk, magyar gazdák között. Nem is igen „hántunk” mi, inkább „buktatunk”, a mi kettő. Tarlöhántás

alatt értjük a learatott növény lekerülte után a vetendő érdekében eszközölt első talajmunkát; alkalmas eszközzel 3—4½ hüvelyk mélyen való fellazítását a talajnak. A buktatás pedig négy ökrös szántás, 6—7 hüvelyk mélyen való. Az okoskodás pedig az, hogy kevés az ökrös, kevés a szántógyerek, a megkérdett talajba több testü eke nem hatol, ösztit pedig sokat szeretnének vetni, a dolog tehát sürgős, tudományosít játsszani nem sok időnk van. Buzánk azért így is köteles három szántásba kerülni: egyet kapott a föld a tavasszal a zabosbüköny vetése előtt, másodsor most szántunk keverőre, harmadszor pedig majd vető alá. Ez az okoskodás.

A tény pedig az, hogy a legalább is 4 hétig csupaszon állott tarló csonttá kérgesedik, biz az ekét mindenhogyan csak sekélyen veszi, vagy legalább is egyenletlenül; de az bizonyos, hogy a hol beveszi, ott szagatt aztán asztalnyi tömböket. Ember legyen aztán, nagybajuszu, a ki, ha hozzávaló szerszáma, és esője nincsen, a vetésig még egy szántással ennek a földnek „morzsákos strukturát” tud csinálni. Az is tény, hogy az ilyen gorombán hantos táblán nemcsak, hogy hajszálcsovésség nincsen, hanem inkább vannak a hantok között számtalan üregek, — akár az özek belefekhetnek hüselni, — a melyeken át a jó augusztusi nap közvetlenül prédálhatja föl az altalaj nedvességét. Ha aztán elmarad e talajról a várva várt eső, akkor jön 4—6 ökrös a nehéz gurgula, a sima henger, legjobb esetben a Crosquil rögtörő munkája, a mely aztán tényleg eltöri a hanttömböket 2—3 darabra, le is préseli, tömi szép simára, — hogy ne lássák a göcsörtje. És így valahogyan helylyel-közzel megint létre jön a sokat hánytorgatott hajszóvésség, hogy aztán a fölületen szabadon szökhesse el a legmélyebb alsó rétegeknek még netán valahol leledző mesterségesen fölfelé terelt legutolsó nedv csöppje.

De elvetni el kell a buzát, mert a nélkül nincs aratás, tehát elvetjük. Tehát ezért nincsen az adott alkalom 80%-ában zöld vetés.

Most jönnek a közmondások. Egy szántás egy kenyér, két szántás két kenyér stb. Löher után vethetsz buzát, de vagy csak egy, vagy három szántásba. Szó sincs róla, bölcs rendelkezései ezek a régi fagerendelyes világnak; mint a hogyan senki sem vonhatja kétségbe Mózes bölcsességét a miért eltiltotta otthon a népét a sertés hus evéstől. Csak hogy változik a törvény. A szántások számának precíz megszabása bizonyosan a legjobb talajmunka elérését célozta. Ez pedig örökérvényű igyekezett. (Csakhogy ma, mikor a gazda annyi sok kényszerítő hatás alatt áll, elég ha az alap gondolatot szem előtt tartja, mert annak elérése érdekében sokkal több, tökéletesebb, intenzívebb munkája eszköz áll rendelkezésére, mint a múltban.)

De gyérünk ki a mezőre, a gyakorlatba. Itt például, mindjárt ezen táblán vetettek rozsot

buza után. A buza előveteménye volt zabosbüköny trágyázva. (Hogy miért jön őszi őszi után, arról most ne beszéljünk.) A gazda ezen táblán műtrágyázási kísérletet óhajt végezni ezen birtokon először, alkalmaz szuperfoszfátot és Thomas salakot. A tábla elmunkálása apróra a következõ. Fekvés sík, talajminőség az egész táblán egyenlõ.

1. Az 50 m. holdas tábla a műtrágyázás beosztása végett 4 parcellába osztatik, a melyből I., II., III—12. m. hold. a IV—14. Ez utóbbi marad mint ellenõrzõ parcella trágyázatlan; de minden egyéb munkája teljesen megegyezik a tábla többi részével.

2. A buzatarlóra ráhintették a holdanként pontosan megállapított és betartott Thomas-salak mennyiségét az I. és III. parcellára.

3. Közvetlen a műtrágya hintés után Sack egyesekével 2 ökrös tarló hántást kapott a tábla. A minőségére következhetni lehet abból, hogy a szántóvasakat félnaponként cserélni kellett. Az ekék után közvetlen szeges henger járt, ez a jó somogyi szerszám, a mely a borona és henger munkáját egyesíti igen szerencsésen. A műtrágya hintés, tarlószántás kelet-nyugoti irányban történt. Ezen munkák augusztus első hetében eszközlödtek. Tizennégy napig vártunk esőre, de hiába.

4. Elhintették tehát a II. és III. parcellára a kiszabott szuperfoszfor mennyiségét igen alkalmasan, leszerelt régi sorvető-géppel. A III. parcella kapott tehát mindkét foszfor trágyából, de közben van egy szántás.

5. A szuperfoszfát elhintését követte nehéz gyűrűs henger, hogy a tarló-hántás hant maradványait teljesen elzussa és így a következő szántáskor az aláfördülő régi, megkövesedett hantok üregeket ne képezhessenek. Az észak-déli irányban teljesített gyűrűsözés a műtrágyák elosztását is elősegítette a talajban; mert az éles gyűrűtárcsák a 4" mély tarló-hántást egész mélységét átvágták, majdnem porrá zúzták, keverték.

Közvetlen ezen munkák végzése után megjött az idén egyetlen VIII. 18—22-iki esőzés. Bizony jól esett.

6. Szeptember első napjaiban a tábla 8" mély keverő szántást kapott, megint egyes ekével, 2 ökrös. Könnyebb munka volt, mint a 4" mély tarló-hántás. A felszikkadt állapotban levő talaj kitűnő omlós munkát adott, de a kíváncsiságból adott nehéz borona egyszeri menetében is meg lepetésül igen sok régi-régi ökörtíprásból származott szívós hantesomókat hozott fel napvilágra. (Az öreg béres mindjárt készen volt a jellemző észrevétellel: „ugye mondtam, kár lesz megboronálni!”) Tehát jött a boronálás után

7. ismét a szeges-henger, hogy némileg elaporróza a csomókat és különösen, hogy összeálóbb, szorosabb kötést létesítsen a kereszt irányban következő

8. tányéros rögtörök kellő befogadására. Ezen

hogy a gazdaságok ez irányban intenzívebb kezelése a jövedelem fokozásához kedvező hatással ne lett volna, hiszen a haszonállat-állomány oly sokféleképpen és kiválóan értékesíthető, mindamelllett egyes ágazataiban terhére volt a gazdának a általánosságban ennek főokát azon örökös tapogatódzásban kell keresnünk, a mely az ismeretlenben egyedül botorkáló utas tévedéséhez legjobban hasonlítható.

A gazdaság üzemi kiadásai természetesen, hogy az intenzívebb kezelés által tetemesen emelkedtek s ez különösen a munkálati kiadásoknál tapasztalható, bár a haszonbér is folyton növekvő teherként szerepel és e mellett az anyagkészlet beszerzésére évente fordított növekvő kiadás is hozzájárul a teher növeléséhez; mindamelllett azonban a gazdaság üzemszerűségének belterjesebb kezelése csak jövedelem-fokozásra vezet. Igazolja ezt számtalan bérlet elsősorban, a melyek haszonélvezője bizonyosan nem lenne hajlandó nagyobb arányú tőkebefektetésekre, ha annak hasznát nem látná.

A mikor a gazda minden igyekezetével gazdaságának okszerű belterjes kezelésére törekszik, éber figyelemmel kell, hogy kísérje a kereskedelmi életet is. E téren újabb és újabb problémák merülnek fel, de ezek iránt szörnyen nehéz gyümölcsöző érdeklődést teremteni, pedig pl. egy-egy kereskedelmi szerződésnek a megkötése együttesen érint sokakat.

Gazdasági fejlődésünknek, hogy a kereskedelem mily tekintélyes alapját képezi, azt talán legjobban a szövetkezés terén elért sikerek útján bizonyíthatjuk. Kezdődött pedig a szövetkezés a hitel kielégítésére s ma már ezenkívül a termelők javát célzó értékesítés alapját is ez képezi. Valóságos csapás volt ugyanis országunk kisgazdáira az egyes vidékeken garázdálkodó hitel-és áru-uzsora, de megnyugtatósunkra szolgálhat, hogy sikerült a szövetkezeti életet nemcsak megindítani, de a termények értékesítését is gabonaraktárak létesítésével előbbre vinni. Igazolja pedig ezen raktárak életrevalóságát az, hogy míg a szorult helyzetben levő gazdáink a

piaczi érték 1/3-ával kénytelenek sokszor olcsóbban adni portékájukat, itt a raktárakban elhelyezett áruk mindig jó keresletnek örvendenek.

De nemcsak az uzsora megszüntetése és a gabonaértékesítés terén van a szövetkezetenek nagy jelentősége, hanem a gazdaság egyéb ágazataiban is, mert ha be akarjuk váltani azt a nemrég elhangzott felhívást, hogy adjunk a magyar kisbirtokos kezébe új eszközt s tanítsuk meg, miként kell azzal bánni, azt csakis a szövetkezeti eszmék segítségével fogjuk kivívhatni.

Összefoglalva mezőgazdasági viszonyaink fejlődésének rövid, vázlatos történetét, a jelen kialakulásának tanulságos biológiájából sok szép reményt táplálhatunk a jövőre nézve is. Legszembetűnőbb lehet azonban azokban, a mit levonhatunk, hogy a technikai vívmányok sikeres alkalmazása is csupán a szövetkezés segítségével adhatja meg a kívánt sikert!

Neumann Lajos.

Szivattyúk és Mérlegek Különlegességi gyár: **GARVENSWERKE**
Központi igazgatás: Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár. Garwens W. Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

a maguk helyén páratlan szerszámok 4 ökörel vontatva végeznek naponta 6—7 holdat. A szó szoros értelmében apróra megfaragják a földet, 5—6" mélységre egyenletesen megforgatják, összekeverik, vetésre kész, kitünő, egyenletes strukturát készítenek. Ez a gép megfelelő beállításal ép oly jó, mint a hány az ellensége. 10 napi hevertetés után megkapta a tábla a rozsnak szüksége üledettségét,

9. tehát bele állott 2 vetőgép, 16 soros Melichár unicum, és váltott lóval elvetették a táblát 1½ nap alatt. A gépek után 4 levelű, széles, magtakaró borona járt 2—2 ökörel, egyszerre végezték a táblát a vetőgépekkel.

Az elvetést követő hetedik reggelen kikelt a vetés, egyszerre az egész, egyformán mind. Öröm volt nézni. Negyedik osztlásában volt minden rozsszal mikor a hó leesett, egyöntetű, tömött, mint a jó birkabunda. Soha sem kívánok jobb rozst vetést ennél, a tél beáztatkor.

Van rá reményem, hogy, — ha Isten engedi, segít, aratáskor, csépléskor is lesz benne örömem.

Ezen itt leirt elmunkálás typusa egész őszi vetésünknek. Minden táblán persze nem ugyanaz, hanem hasonló stílus alkalmazása a mindég adott külön-külön viszonyokhoz. Csak az állandó törekvés a legjobb cél elérésére marad mindig ugyanaz, a hozzá vezető utak, módok szükség szerint módosulnak. A harmadik esztendeje gyakorlom ezen talaj előkészítő eljárást. Az első évben 2 ilyen módon vetett, lóher után vetett buza tábláról arattam m. holdanként 1100 kg. magot, a második évben egyikről 900, — másikkal 940 kgot. Az idén a kényszerűség vitt rá az eljárás általánosítására, Isten tudja, mit kapunk belőle. Engedelmmel majd beszámolom, ha érjük.

Lóher után vetem legszívősebben a buzát. Sok okom van rá a multból. Az idén szeptember hó 4-ig legeltetnem kellett a lóheréseimet birkával, mert másott éppen semmi zöld sem volt a részükre. Szeptember 5-én foszfort szórtunk ki rá, és sekélyen alábuktattuk körülbelül a fent vázolt munkákkal a járdává tiport földkérgét. Mindenki lesajnált és kinevetett, hogy azonnal nem vetem el a táblákat (90 hold) a 4½" szegény szántásra. Elvártam vele október 7-ig. Akkor kapták a táblák a fent vázolt eljárás alkalmazásával a 8" mély vetőszántást, és — csudák csudája egy csepp közbeneső eső nélkül, elsőrendű munkát mutattak a földek. Tányéros henger sem kellett. Tizedikén estig elkészült a 90 hold vetése, tizenkilencedikén reggel egyforma zöld kefe képét mutatták földeim; kikelt a Sierbán-buzám. Nagy öröm az idén, minden táblánál külön. Láttam velem egyidőben vetni, szintén lóheré után egy 4—5" mély szántásba buzát, de a kikelését még nem látta senki. Nem cserélnék, daczára a közmondásnak.

Még valamit. Tíz hold lókapával mivelt, a sorokban sűrűen vetett, szeptember 18-án zombolyázásra learatott, tavasszal erősen trágyázott kis táblát vetettünk el buzával, a következő eljárással. Az aratás után azonnal jöttek az ekék és a kukoriczasorokkal kereszt irányban 8½" mélyen szárazsal megszántottak, közvetlen utánok szeges henger járt. Az erősen felporhanyított tábla tullan maradt, tehát gyűrűs hengerrel megjárattuk. A gyűrű után géppel rávetettünk m. holdjára 160 kg. 16% szuperfoszfátot. A műtrágyát kis szögön állított tányéros rögtörővel kevertük el, takartuk le. Ezt követte a vetőgép, az Unicum drill, 5½" számu állítással, föl-alá vetve. Végezvén így a gép keresztbe fordult, és ugyanazon állítással elvetette ugyanazon táblácskát kelet-nyugoti irányban. Belement a dupla vetés után minden magyar holdba 140 kg. erős gonddal elkészített vetőmag. Ki kelt a buza

szépen. A ki egy-egy során nézte a vetést, mind rámondta: ritka. Majd elválik.

A vázolt talajmunkák célja az volt, hogy a lehető *egyetlen* szántás daczára legjobban előkészüljön a föld a mag kellő befogadására és mégis úgy, hogy a megszámlálhatatlan mennyiségű tengeri gyök maradványa földszinre ne kerüljön. Meglehetősen sikerült is ez, borona csak a vetőgép után járt, akkor is háttal a földön, fogaival az ég felé. Erős műtrágyázást azért kapott a tábla, mert talaja tele volt organikus trágyával, tehát, hogy a buza majdan *meg ne düljön*. Az egy oldalú nitrogén bőséggel szemben a minimum arányt igyekeztem egyensúlyba hozni. A keresztbe való vetés is azt célozza, hogy így a sűrűbb vetés mellett is nagyobb és arányosabb tenyésztőterület jusson 1—1 buza növényre és így jobb körülmények között lévén, a megdülésnek is jobban ellenállhasson. Véletlenül jut eszembe, hogy anno Domine — valamikor régen-régen éppen erről a témáról colloquáltam jó Csérei professor urammal Keszthelyen. Megtanultam, elcolloquáltam, természetben meg is csináltam; hogy nem félek, sőt bizom Isten után a jó eredményben, legyen a jele, hogy most publikálom.

Ha Isten érnünk engedi, Szerkesztő ur szives engedelmmel épp oly őszintén beszámolok majdan az eredményekkel, a mily igaz őszinteséggel az elvetést most elmondtam.

Az időjárásról most csak annyit, hogy 2 hét előbb esett havunk, még megvan. Naponként lassan olvad, arányosan élvezhetik hát a szomszagos földek. Talán még szánthatunk az idén. Kell is, különben megint koczka lesz a tavasziak termése. Minden állatunk teletlőn él Kellner-Cselkő szabványain. Ha majd engedelmet kapok rá, alkalom adtán majd megemlékszem a teletetés eredményeiről. Addig is szives grátiájukba ajánlkozom és vagyok illő tisztelettel:

Sörnyén, 1908. november 24-én.

Horváth János,
urad. intéző.

Az erdélyi iker váltó eke.

Irta: E. Dörner Béla.

Az erdélyi kiscgazdának nem csak mezőgazdasága maradt el jó néhány évtizeddel a „magyarorsági“ mögött, de gazdasági eszközei is.

Különösen áll ez a gazdaság legelső „szerszámáról“: az ekéről. Pedig épen Erdélyben a hegyes-völgyes, köves, palás földre és éppen ide, a csak egyszer (tavasszal) szántott földnek kellene egy jól dolgozó, jól fordító, jól porhanyító eke és éppen itt — nincs.

Mióta a székelyföldi miniszteri kirendeltség dolgait viszem Udvarhely megyében, bizonyos kínos érzésekkel nézem a székely kiscgazdának szántását, rossz ekéjének még silányabb munkáját.

Két év óta kutattam, kerestem egy *ide megfelelő* eketypust, a kérdést az itteni gazdasági egyesület is magáévá tette és egész problémává nőtte ki magát: az ekekérdés. Mert nagyon nehéz megtalálni azt az ekét, mely a székelynek megfelel, a melyik „találja őt.“

A jó váltó ekék, pl. a Sack-féle, a Bacher-Melichár-féle, jók uradalmaknak, jó négy ökör után, vagy sikabb földön két erős ökör után, de nem valók két gyenge fehér tehénnel szántó kiscgazdának, eltekintve attól, hogy egy ekéért nem adhat 80—100 koronát a székely akkor, mikor 12 koronáért is kaphat olyant, a milyent.

Erdélyben ugyanis, különösen itt a székelységénél, még azelőtt 10—15 évvel a faeke járta. Még látni sok gazdánál ezen ósdi szerszámot a „hiuban“ (padláson) vagy a csűr egyik sarkában. Ha az egyetlen vaseke eltörik, hamar elő-

szedi a gazda a régi ekéjét, míg a „czigány“ (kovács, mert a faluban czigány a kovács) a másikat megjavítja.

Ezen faekét azután lassankint kiszorította a „*miskolczi eke*.“ Ezen miskolczinak nevezett ekét (lásd 132-ik ábrát), Rieger András nagy-szebeni gépgyáros hozta be Romániából, valamelyik kiállításról és árjegyzékében „Balkán ekének“ hívja.

Primitív szerkezetű eszköz, de jobb, mint a régi faeke. Nos! Ez azután nem is nagy dicséret neki. A mint az ábrán láthatjuk, az eketést egy vasalóformájú háromszög, mely a földszelvet a domboru (!) vaslemezen fordítja kifelé. Az ábrákon az eke jobbra szánt. Ha most balra akarok szántani, akkor az ekelemeztbe akasztott vashorgot kiütöm, az ekét a szarvainál fölemelem, az eketést átfordítom, ott újra bekapcsolom és újra indulhatok a szántásnak, a másik oldalra fordítva a földet.

Az ekét olcsón adják, 10—12 koronáért, könnyű, 20—25 kg., tehát gyorsan elterjedt. Fogarástól egész Gyergyóig, mert megfelelt azon követelményeknek, a mit a kiscgazda itt az ekétől kíván. Lássuk csak, mik is azok a követelmények?

Legyen az eke elsősorban olcsó. Legyen az könnyű, hogy hegyen-völgyön, sokszor 60 fok hajlásu meredeken, két gyengén tartott fehér tehénnel — mert csak a vagyonos székely tart ökröt — huzathassa. Legyen tartós, hogy a köves földön ne kopjon el gyorsan és ne kelljen a reparációért sokat fizetnie. Végül legyen könnyű, hogy a szekérre föl és onnét leemelgetés ne okozzon nehézséget.

Hogy azután az eke munkája minő? azzal az erdélyi kiscgazda keveset törődik. Ezen munka pedig — nagyon-nagyon gyatra. Száraz földre nem megy bele, nedvesben pedig maszatol. Ha mélyen akarék szántani, akkor nyomni kell a két karral lefelé. De a mélyszántástól a kiscgazda — irtózik. Azért is szereti ezt az ekét, mert ezzel csak 2—3 ujjnyira lehet lemenni, ez pedig neki elég.

Ezen eke nem fordít, csak tur, mintha vasalóval dolgoznánk. Tavasszal, mikor a száraz, fagyos szelek süvitenek és ugysz szarítják a földet, ezen eke olyan szalonna hasábokat szelget az agyagos talajon, hogy a barázdahasábot, ha meg tudná az ember az egyik végénél fogni, kihuzhatná keresztben az országuttra, mint a kolbászt. Ezen hasábokat azután nem fekteti „hasra“, hanem élével állva hagyja, mint a vályogvető a tégláját Természetes, hogy a száraz tavaszi szélről, míg a gazda a fafogu fogással a barázdáknak nekimehet, úgy ki is szárad a föld, hogy jó eső kell, mely életet önt belé.

Alkalmi utaimon kutattam a gépészeknél, gépgyárosoknál Brassóban, Szebenben valami másféle, jobb és *elfogadhatóbb* munkájú eke után.

Összeszedtem 5—6-féle eketypust, de nem volt megfelelő egyik sem. Találtam azonban egyik itteni uri birtokosnál egy *két eketestes* typust, melyet hibáit kiküszöbölve, a gazdasági egyesület által rendezett ekeversenyen bemutattam. Ezen eke találtatott legjobbnak.

Ezen két eketestes eke váltószerkezetén és egyensúlyozásán tettem még javításokat és így kipróbálva, munkája tökéletesebbnek bizonyult, úgy, hogy megnyugodva adtam oda a mintát Török András nagy-szebeni gépgyárosnak, hogy belőle 50 darabot készítsen, a mit a kiscgazdának kipróbálás végett a falvakba kiadjak. Az eke — helyes nevével iker váltó eke (Lásd 133-ik ábrát).

Az ekéhez bármely taliga használható. Egy ügyes béres kis próbálgatás után meg fogja tudni találni a helyes járás beállítását.

Arankamentes

vagy legalább

arankamentesíthető

Kisarankás

LÓHERÉ

BUCERNA

és
magot

vásárol

a legmagasabb áron

HALDEK

magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója

Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

A fagerendelyre két eketést van reászerelve. A váltószervezete ez: a szarvak között látható nyélre egy kis ütést mérek, mire az eketést hátsó tartó vasába kapcsolódó villa kikapcsolódik és a szarvakat oldalt lehajlítva a másik (az eddig pihenő) eketéstbe kapcsolom bele a váltóvillát, az ekét fölemelem és beállítom.

Tehát tudok korrektt alaku, jó munkát végző ekefejjel szántani jobbra is, balra is és a barázdákat hegynek fölfelé is tudom vettetni, ha oldalt szántok az oldalon. Az ekefej szépen fordít, porhanyít, le tudok menni tetszés szerinti mélységre és palás, köves talajba is bele tudok menni a kitünően alakított szántóvassal.

Az eke munkáját szélességre a taliga állításával, a magasságra pedig (illetve mélységre) a gerendely hosszabbra hagyásával, vagy a taligavánkos segélyével könnyen tehetem.

A pihenő eketést sulyát a látható és ide-oda fordítható vaskörtevel lehet egyensúlyozni, úgy, hogy a szántónak nem kell az ekeszarvakat tartania.

Az eke könnyen jár, sulya 41 kg. nehéz agyagtalajon könnyen szántottunk vele két fehér tehénnel.

Különös előnyét és munkájának jóságát akkor látták itt be sokan a konzervatív parasztagdák is, midőn egy tábla egyik felét a réginek mondott miskolczi ekével, másik felét pedig ezen iker váltó ekével szántattam meg.

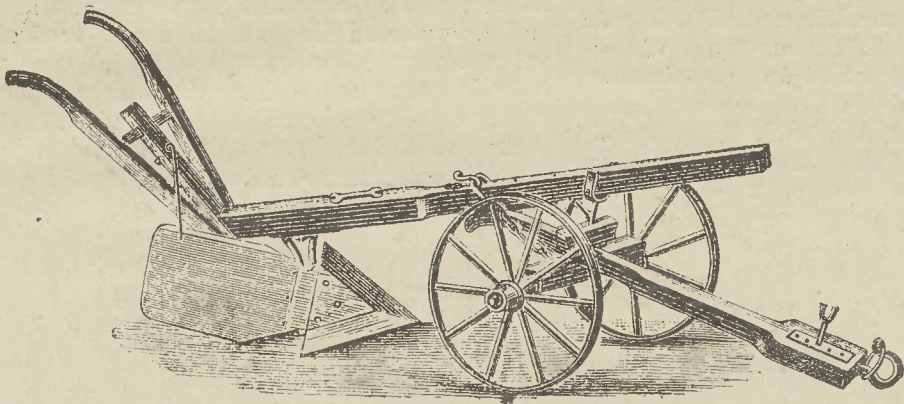
veszi, addig nem nyugszik, míg a végére nem jár, de sőt azután is újra elolvassunk belőle egy megkapó fejezetet s csodálkozunk azon, hogy évezredekig kellett várni e felfedezésekre, a mivel Campbell meglepi a világot Egészen új teoriákat hoz forgalomba e könyv s merőn más a felfogása azzal, a mit mi vallunk. Csodákkal határos eredményeket közöl e könyv, a mit e műveléssel elértek s tudományos és gyakorlati gazdák özönével támogatják e tanok helyességét s ha csak felényire válik is be e rendszer hazai viszonyainkba, ha csak negyedannyi haszna lesz belőle a magyar gazdának, akkor is monumentális szobrot emelünk Campbellnek, mert ha igaz az, a mit tanít, hogy rendszerével terméseinket nem állandósítjuk, de megkésztérezhetjük, akkor e rendszer forradalmat idéz elő s a jövő ezer év gazdálkodása ezen tanokon fog felépülni.

Miből indul ki Campbell? Nem elég azt tudnunk, hogy talajunkban mennyi foszfor, mész, káli stb. van s nem is ezeken mulik a talaj termékenysége, hanem azon, hogy mennyi áthasonítható növényanyag van a talajban S minthogy a talajban szunnyadó erőket okszerű talajműveléssel életre kell kelteni s mert ez életrehívásnál kiváló szerepet játszik a víz s a levegő: e két elemnek arányos jelenlétét forszirozza ki művelési rendszerével Campbell, hogy e két egymáshozható tényező előidézhesse azokat a

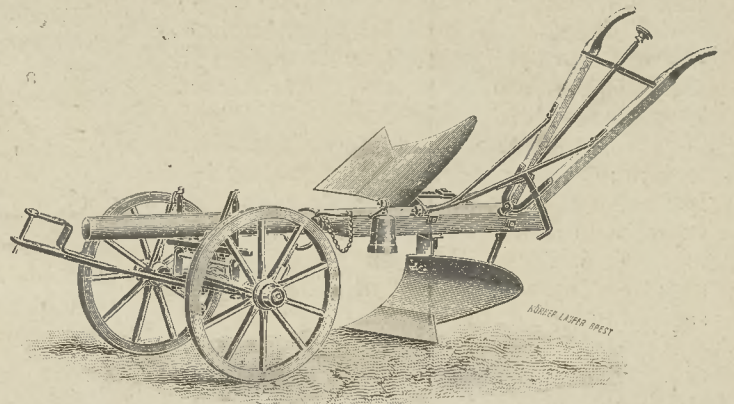
cézra használja a *tárcsás-boronákat*, a mik a talaj felszínét felporlasztják, ezután megszántja a talajt s egy új, általa feltalált eszközzel, az altalajtömörítővel a barázda alsó részét megdolgozza, a levegőt abból mechanikailag kiszorítja s az egész szántást a barázda aljához tömi. A barázda felső részét 2-3' mélyen fogasboronával meglazítja, a mely laza *takarórétegen* keresztül kényelmesen funkcionálhat a levegő, a lecsapódó víz a talajba behatolhat s ha e *takaróréteget* állandóan porhanyós állapotban tartjuk, akkor a talaj nedvessége a megromlott hajcsövesség folytán a talajból el nem illanhat

Oly egyszerű, kézenfekvő igazságok ezek, hogy fülünket be nem dughatjuk, szemünket be nem takarhatjuk, mert ezek a természet törvényein alapuló átváltozások szemünk láttára folynak le, csak hogy ezek az ismeretek eddig a tudomány palástjába voltak burkolva. Ma már szűrbe hajtatta Campbell.

Az élelmes német F. F. Matenaers, mihelyt ez angol munka megjelent, kapta magát, kiutazott az Egyesült-Államokba s szemtől-szembe nézte e csodás dolgokat, beutazta azokat a telepeket, a hol e rendszert bevezették, a kísérleti telepeken meggyőződött e dolgok valóságáról s még ott, Északamerikában, Milwaukee-ban ez év nyarán lefordította Campbell könyvét német nyelvre. Ez a német kiadás „*Campbells Anleitung zur*

132-ik ábra. Az erdélyi (miskolczi) hegyi váltó eke.

133-ik ábra. Az erdélyi iker váltó eke.

Ezen ekét azután a végzett és a másikkal össze sem hasonlítható munkája tette dicséretté és vitte hamar széjjel hírére.

Ajánlom a dolgot a hegyes vidéken lakó gazdatársak b. figyelmébe.

Azt hiszem, jó szolgálatot tettem vele a hegyi gazdálkodásnak és miután a gépgyáronál az olcsóságot is kikötöttem, megszerezhetik a kisgazdák is.

Nagyon jó jelnek tartom, hogy a krajczároskodó székely kisgazda kezdi már beszerezni.

Campbell: »A legokoszerűbb talajművelő.«

Egy rendkívüli érdekes munka jelent meg 1907. év végén Amerikában, a címe: „Soil Culture Manual“, a mely munka Campbell északamerikai gazdasági tanár 20 éves, tudományos és gyakorlati alapon nyugvó sajátos földművelési tapasztalatait közli és közli egyúttal azokat az eredményeket is, a miket kivált a szárazabb éghajlatú vidékeken ért el ezen különleges talajművelési rendszerével.

Olyan csábító e munka, hogy a ki a kezébe

fizikai s vegyi proceszusokat, a mik a talaj nyers anyagait feldolgozzák.

Campbell a lecsapódó vizet mechanikai uton fogja meg s okszerű eljárásával nem engedi a talajból elillanni. Elraktározza a tél csapadékát a jövő termésig, vagy arra az időre, a mikor az ég csatornáit bedugulnak s felszivattja a vizet a talajból oda, a hol arra a növénynek legnagyobb szüksége van. Eddig azt hittük, hogy az a leghelyesebb eljárás, ha jó mélyen megszántjuk a földjeinket s az altalajt grubberokkal meglazítjuk; tudván azt, hogy e laza föld a legtöbb vizet képes *absorbálni* s azt *megtartani*, de azzal nem törődtünk, hogy az ily laza talajba a száraz levegő kényelmesen behatolhat, a talajt kiszáritja s a megtermékenyülési proceszus kellő nedvesség hiányában nem indul meg; azzal nem törődtünk, hogy eme vastagon meglazított rétegen alól levő altalajtól *elszaladtunk* s ugy az attrakció, valamint a kapillaritás törvényei nem érvényesülhetnek s tisztán azon mult a jó termés, hogy volt-e bőséges csapadék, vagy nem

Campbell művelésének alapja a föld kellő *porhanyóvá tételén nyugszik*. Ezt azáltal éri el, hogy a talajt nem engedi kiszáradni. E

zweckmässigsten Bodenbearbeitung“ került kezembe ez év őszén, a melyre egy jó barátom tett figyelmessé. Rögtön megfogamzott bennem az a gondolat, hogy magyarra átdolgozom s a midőn sikerült megvennem a magyarra való átdolgozás jogát, ezzel azt hiszem hasznos szolgálatot véltem teljesíteni a magyar gazdasági ügynek.

A nyomtatás alatt levő magyar kiadásból, ha a t. szerkesztőség szívesen veszi, a legközelebb egy szemelvényt közzé teszek.*

K. Ruffy Pál.

Mezőgazdaságunk.

Ebredj magyar! Rengedj erdő vesz körül s benne farkasok!

Nagynevű, érdemekben dus földművelésügyi miniszterünk, minden téren, a hol csak csekély költségdománya keretében teheti, igyekszik nagytudását a magyar nép számára s a magyar haza felvirágoztatására fordítani. Ő tudja azt s elégszer hangoztatja, hogy a föld kellő megmunkálása a föld végtelen szeretete terméke-

* Szívesen fogadjuk és előre is köszönjük. Szerk.

UJ!

UJ!

UJ!

Egygéprendszerű gőzszántás.

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

nyiti meg azt. De a föld olyan, mint a tehetetlen gyermek, még annál is rosszabb. Ez legálább jajgat és sír, a föld azonban hallgat, de csak látszólagosan. Bizony, az a nemzet, a melyik érti, hallja a föld panaszát és segít rajta, boldogul. Ez, meghallani a nagy természet szavát, adatott meg keveseknek épen ebben az országban; a hol oly nagy szükség volna rá, hogy a fűszál zizegő panaszát, avagy hálátmondó susogását megértsük.

A nagy változás óta, hogy felvirradt itt is a szabadság, a földmivelő néppel nem törődött senki, a középbirtokos meg nem törődött önmagával. Ferde irányban indult a felszabadult jobbágy, ferde irányban a magára maradt földesur. Középbirtokos osztályunk nincs, kisbirtokosunk van, több mint kellene, de úgy, mint a mai viszonyok megkövetelik gazdálkodni nem tud.

Vannak intézkedések és életbeléptetett rendszerek. Állattenyésztési, szőlészeti és borászati felügyelők, vándor tanárok, szaktanárok, méhészeti és selyemtenyésztési tanítók, kender- és len'ermelési, valamint komlótermelési vándor tanár stb. stb. Szóval nagyon sokan, kik mind arra vannak kirendelve, hogy a népet oktassák s a termelés egyes ágaiba szakszerűen bevezessék.

Sok baba között elvesz a gyerek. Így van ez nálunk is. Mindenfélére van egy tudós, tanár, szakértő, felügyelő, tanító stb. Jön az első, beszéli a magát. Tegyük fel, hogy értelmesen elmagyarázott mindent. Szavát megfogadják. A község hozzáfog mindazt megtenni; alighogy belekezdtek az első dologba, kidobolják, hogy a község házában egy tanár ur fog előadást tartani; mennek oda. Az megint mást ajánl. Így megy ez egész évben. Igazán olyan, mint az országos vásár, minden cigány a magától dicséretre s utoljára az, a ki venni akar, nem vesz semmit. A mai népoktatás, gazdasági téren így történik.

Nagyon helytelen dolog ez a rendszertelenség. Ha az állatorvosok járásokként vannak szervezve, akkor a gazdasági oktatókat és vezetőket is ezen az alapon kell szervezni.

Nem mondom, hogy máról holnapra, de fokozatosan. Egy művelt, intelligens, minden tekintetben megfelelő gazda fog érteni a növénytermeléshez, az állattenyésztéshez, a gazdaság apróbb ágaihoz s ha teljesen nem értené, egy rövid hónap alatt belejön, csak ambíció kell; *egy ember egy községben egy nap alatt sokkal többet fog tenni, mint most száz apostol egy év alatt.*

A megyék számát meghaladja azon állami alkalmazottak száma, kik a főntemlitett különféle gazdasági ágakban működnek. Egyelőre minden megyébe egy gazdasági felügyelőt, vagy egy nagyobb megyébe kettőt; járja be a rábizott területet, tanulmányozza a viszonyokat, utasítsa, lelkesítse a föld népét, az eredmény meg lesz.

Minden megyének szüksége van egy önzetlen, józanul gondolkozó tanult gazdára, a ki kitűzött célját vasakarattal és szorgalommal hajtja végre és a ki a rábizott népet, megyét, szóval gazdasági téren mindent, minden alattomos támadás ellen mindenkor megtudja védelmezni.

Ilyen emberre, egy tetőtől-talpig gazdára van szüksége minden megyének, a ki ott álljon a vármegye első embere, az alispán mellett s egyetértőleg intézzék a vármegye ügyeit. Az egyik a törvénykönyvet, a másik a gazdasági ismeretek égő szövétnéket tartva kezében. Ez

a szövétné pedig ne legyen más, mint a vezérnek hazafiui lelkesedése, párosulva a határozott meggyőződéssel, hogy kitűzött célját el fogja érni; s a nép, a megye, az ország elismerése lesz jutalma.

Tovább úgy, mint eddig volt, Magyarország nem maradhat. Tenni kell valamit. Érti ezt az egész állam, érzi ezt az egyes, legyen az fogyasztó vagy termelő. A külföldi behozatalt, a hol csak lehet, meg kell szüntetni, itthon kell termelni s nem a legközelebbi külföldet boldogítani a nyersterményekkel. Hazánk egész gazdasági rendszere rossz. Kezdve a latfundiumoktól a törpe birtokig, ferde irányban mozog a gazdálkodás.

Mindenikén segíteni kell. A kezdeményezés az állam s ezen kötelességénél fogva mindenekelőtt a tanult osztályt kell valamiképen talpra állítani; **ők** tanulják meg mindenekelőtt a modern gazdálkodásnak legalább alapelveit, hogy mindenki a szűkebbkörű hazájában oktathassa azokat, akár szóval, akár példaadásal, kik nem voltak a forrásnál, melyből meríthettek volna. De mindezekre hivatva lesz a gazdasági szakoktatásnak mielőbb helyes merbe terelt intézménye.

A mai rendszerek egyike sem alkalmas arra, hogy minden egyes polgárt kielégítsen, illetve, hogy mindenket megtanítsa arra a teendőre, a mi a gazdálkodás biztos révébe vezet.

Minden más faktora a közgazdaságnak már eleve megtanulja, mit kell tennie, hogy választott, avagy öröklött pályáján mozoghasson. Az iparos, a kereskedő fiatalon, a mikor lelkiülete még fogékony, talál iskolákat, hol magát képezhesse. Egyedül nálunk mostoha gyermeke a gazda saját édes anyjának, hazájának. Pedig főleg erre az elemre van szüksége az Ezer évet ért Magyarországnak; mert konzervatív, szereti a földet, melyet apától örökölt s tradícióiban, mondhatjuk, csökönyös. Ezen tulajdonságai megbecsülhetetlenek; mert bár nehezen tér el régi szokásaitól, nem szívesen változtat nézetein; a jó szóra, jó példára hajt s csak az utat kell megmutatni, melyen haladjon, lassan bár, de elindul s minél lassabban halad, annál biztosabbak léptei.

Valljuk be az igazat. A nép el volt és el van mindezeideig hanyagolva. Politikusaink *nem agrárpolitikát folytattak, sőt ezt teljesen elhanyagolták.* Mindig csak a közjogi kérdések voltak s vannak napirenden, a kiegyezés óta. Negyven éve múlt, de hogy közgazdaságilag valami nagy haladást mutathatnánk fel, arról nem tud e hazában senki.

Nem tagadhatjuk, hogy kormányaink hatvanhét óta a magyar gazdaközönségért nem tettek semmit. Sokat tettek, áldoztak is úgy erkölcsileg, mint anyagilag, de ezen áldozat nem volt annyi, hogy kielégítette volna a gazdaközönséget. Mert nem volt meg az egyöntetűség, a fokozatos fejlesztés. Mig például vizszabályozásunk a legtökéletesebb fokon áll s a legnagyobb rendszerességgel, előrelátással halad a kitűzött cél felé, addig a gazdasági szakoktatás terén csak most mutatkozik egy kevés előmenetel. Ennek a káros volta kivülálgik azon egyszerű tényből, hogy a *megrendszabályozott vizekkel a legtöbb magyar gazda nem tud bánni*, mert ez irányban senki sem oktatta, nem világosította fel. Ez pedig már a tanügy keretébe tartozik. Számptalan példát lehetne felhozni annak illusztrálására, hogy mezőgazdasági téren mennyire hátra vagyunk, de ahelyett, hogy feltárnánk a hibákat, tekintsük

az érem másik oldalát s nézzük, mit lehetne tenni, hogy az eddig mulasztottakat pótoljuk.

A fentiek figyelembevételével két dologra kellene főszlyt helyezni, a gazdasági szakoktatásra s a gyakorlathoz levő gazdák kiképzésének irányítására.

Mindkettő fontos és egymást egészíti ki, meg kell találni a módot, hogy a mai viszonyok között a *haladás lépcsőjének legelső fokára lépünk* s okulva az eddigi szomorú tapasztalatokon, szálljunk sikra, hisz a magyar minden jóra képes, de a sötétben fáklvavivőre, az ismeretlen uton vezetőre van szüksége.

A jelenleg különböző címek alatt, a gyakorlatban működő államhivatalnokok, illetve ezek hivatalai megszüntetendők lennének s a **gazdasági felügyelőknek** megyénkénti szervezete valósítandó meg. Az állattenyésztési, a szőlészeti és borászati felügyelők, a szaktanárok stb. egyéges vezetés alatt megyénként vagy nagyobb megyékben ketten, működésük körébe felvéve az összes gazdasági ágakat foglalkozzanak kerületük gazdaközönségével. A jelenlegi állapot mellett az a szegény, tudatlan kisgazda azt sem tudja ebben vagy amabban a bajában kihez forduljon segítségért. De csoda-e? Hisz ezt vagy amazt a tanárt, ilyen vagy amolyan című felügyelőt jó, ha minden két évben látja egyszer, akkor is csak futólag. Mig, ha a fent vázolt megyénkénti szervezés létesül, mindenkor ahhoz fog fordulni, a kiről tudja, hogy arra hivatott, miszerint tanácsával a rendes utat megmutassa neki, a melyen haladjon vagy a melyikre visszatérjen, hogy a helyes célt elérje, ha arról letévedett.

Ha az egész magyar hazában megvalósítjuk ezt az egységes gazdasági vezetést, *Szent István koronájának főpilléreit erősítjük meg ismét egy ezer évre*, mert előde, Árpád által elfoglalt s az első évezreden át magyar vérpel áztatott minden rögét megtartjuk a magyar gazdának, szilárdra tesszük az alapot, a mezőgazdaságot, a melyen épül a virágzó ipar és kereskedelem, úde két ikerhajtása az anyaföldnek.

Nem szabad továbbra is elzárkózni a mezőgazdaság istápolása elől, mert minden percnyi késlekedéssel a baj súlyosbodása jár. Alatto-

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

*** **budapesti** ***

gyapju-aukcziókra,

melyek idei második sorozata f. é. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

**BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZ-
CSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, LOSONCI VETŐGÉPEK, RESICAI
ACÉLEKÉK, KALMÁR-FÉLE ROSTÁK, TELJES MALOMBEREN-
DEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V. VÁCZI-KÖRUT 32.

mosan tör ránk az idegen invázió s míg meddő közjogi harcokban fecséreljük el nemzeti erőnket, az idegenek kardcsapás nélkül, alattomos módon foglalják el szent hazánkat s egyszer csak arra ébredünk, hogy hazájában honlalan a magyar.

Gömöri Béla.

KÖNYVISMERTETÉS.

Kodolányi-féle Gazd. Zsebnaptár. Az immár 49-ik évfolyamában levő **Kodolányi Gazdasági Zsebnaptár** a szokott csinos formájában és gazdag tartalommal már megjelent.

A magyar gazdáknak eme kedvelt, régi zsebnaptára az idén újításokkal láttatott el, úgy van szerkesztve, hogy a gyakorlati gazda igényeinek megfelelően. Ezeknek pedig csak akkor felel meg, hogyha a gazdaságban szükséges feljegyzések számára alkalmas. Hogy pedig az igényeknek teljesen megfelelően, a naptári rész is el van látva naptárilag megjelölt napokkal. Pénztári napló, anyagforgalmi napló, vetési, aratási, trágyázási jegyzék, a hizlalás és tejgazdaság rovatai képezik a rovatos lapokat, ezenfelül bőségesen van el látva cassirozott üres lapokkal, hogy kiki tetszése szerint eszközölhesse följegyzéseit. Az ismeretterjesztő csak a legszükségesebbre szorítkozik és főleg a mindennapi szükséges takarmányozási tabellákat, néhány a gazdaságban netán előforduló számitást és a gazdasági hatóságok jegyzékét tartalmazza. A naptár kiállítása diszesebb, mint volt eddig, ára azonban a régi: bolti ára 2 korona 80 fillér, ajánlott szétküldéssel 3 korona 25 f, utánvétellel küldve pedig 3 korona 45 fillér. Megrendelhető a **Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körut 7.**

Magyarország gyomnövényei. Wagner János az aradi tanítóképezde tanára könyvet irt az országban előforduló gyomnövényekről, a melyek azt a gyakorlati célzt szolgálják, hogy a gazda úgy a kalászos, mint a kaszás növények közt élő gyomnövényeket felismerje, pusztítsa, vetőmagját megtisztítsa s a legjobb módon védekezzék. A mű ezt a feladatát nagy szaktudással és gondossággal oldja meg. **Darányi** földmívelésügyi miniszter azzal ismerte el a szerző derék vállalkozásának, évtizedes tanulmányainak praktikus hasznát, hogy a földmívelésügyi miniszteri kiadványok sorában adatta ki. Wagner 400 oldalra terjedő könyve mindenekelőtt a gazdaságilag művelt földek gyomnövényeit veszi sorba; ismerteti szaporodásukat, elterjedésüket, kártételeiket, irtásukat, a szakszerű védekezést és pedig a vetőmag kiválasztása, tisztítása, a föld okszerű megmunkálása módjait; kiterjeszkedik a mű a mesgyés és parlagterületek gondozására, a trágya helyes kezelésére, a gyomirtás minden fajtájára kézi gyomlálására, legeltetésére, permetezésre, égetésre, ismerteti az

idevágó törvényeket és rendeleteket; végül tudományos készséggel, de egyszersmind világosan ismerteti egyenkint a buza, rozs, zab stb. gyomnövényeit, a rétek csekély értékű füveit, mind ezt ábrák bősége magyarázza és színes növényképek sokasága egészíti ki. A földmívelésügyi minisztérium kiadásában számottevő mű, mely egy régi szükséglet pótló, mert mindazt, a mit a magyar gazdának erről a kérdéstről tudnia kell, világosan taglal a együtt találja. A mű ára 3 korona. Kapható Nagel Ottónál. Tanítók és lelkészeknek bizonyos példányszámig a földmívelésügyi miniszter ingyen engedélyezi a művet, ha az illetők ezért a földmívelésügyi minisztérium könyvtárának (Budapest, Országház-tér) egyszerű levelet irtnak.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Mit tegyek a pusztuló fazsindelytető helyére?

Még csak 16 éves, egy nagyobb épületem fazsindely teteje és már is oda van. Minthogy a fedélszerkezet csak a zsindely súlyához van megválasztva, cserepet nem tehetek rá. Könnyebb fedanyagot kell tehát választanom, mert új fedélszékre anyagi eszközeim hiányzanak. A kátránypapír ajánlható-e? Mily tapasztalatokat tettek gazdatársaim az Eternit-palával? vagy más könnyű fedanyaggal? P. K.

Kérdés. Tavaszbuza helyett szállított ősz buza.

Gazdasági egyuletem utján tavaszbuza rendeltem és kaptam is annak nevezett buzát, a melyet abban a reményben vetettem el, hogy tavaszbuza vetek. De mi történt? Kisült, hogy nem tavaszbuza vettem el, hanem őszit, a mely a forró júliusi napokban egyszerűen besült és egy liter termést sem hozott. Követelhetek-e károsodást a gazdasági egyesületen?

L. J.

Kérdés. Fialat luczerna műtrágyázása. Fialat luczernásomra milyen műtrágyakeveréket használjak? Magyar holdanként (1200) mennyi adagolandó? Földem elsősorú buza-termő, feketés talaju föld. S. J.

Kérdés. A 11 R. fokos fagy és az oltvány szőlők.

A szárazság miatt egyrészt és a reakövetkező 11 R. fokos fagy miatt nem lehetett oltvány szőlőmet betakaromni. Aggódok, hogy oltványaim ezen erős hidegben annyit szenvedtek, hogy jórésztük elfagyott. Alapos-e ezen aggodalmam, — kérek tapasztalt szőlősgazdákat nyilatkozni. K. Sz.

Felelet. A cselédek adója és a cseléd-törvény című kérdésre.

Tessék csak kérdezőnek egy új cselédkönyvet a kezébe venni és próbálja belőle ki olvasni azt, hogy a cseléd adóját a gazda tartozik-e viselni? Erről ott szó sincs. A munkaadó csak tartozik előlegezni ezt az adót, mert a kincstár kényelemből a munkaadón veszi meg — de a munkaadónak teljes jogában áll ezt az adót levonni, a mely után még községi pótlékkal is meg van terhelve. C.

Felelet. Teheneim takarmányzása helyes-e című kérdésre.

Kérdező 500—550 kg. élősúlylyal biró teheneinek 20 kg. friss répaszeletet, 1 kg. Derby-melaszt, 1/2 kg. durva korpát és 5 kg. jó minőségű vöröshérét ad. Azt kérdezi, helyes-e ezen takarmányzás ahhoz, hogy legmagasabb legyen a tejtermelés. Dehogy helyes! — dehogy is lehet szó ily takarmányzás mellett legmagasabb tejtermelésről!

Gazdatársaim előtt az az elemi szabály legyen, — hogy tejelő, igavonó és növő állatoknál bőven kell adni fehérjét. Ha ez nem

adatik bőven, akkor a teljesítmény messze alatta kell, hogy maradjon a várakozásnak.

Még mielőtt fentti takarmány receptet elemeire bontanám, megjegyzem, hogy a Derby-melasz, dacára szép nevének, édeskeveset ér, — mint tejelőtakarmány, pláne elvetni való. Tudom, hogy nem képes több hereszénát adni teheneinek, mert kevés gazdát ismerek, a ki még 5 kg. hereszénát is tud adni naponta állatainak. Azzal legkényelmesebben pótolhatná a fehérje hiányt. Hát mivel pótolja?

Teheneinek élősulya 500—550 kg.

Az ily tehén igényel naponta: (Üsse föl csak a Kodolányi Zsebnaptárt.)

Fehérjét	1.2 kg.
Szénhidrátot	6.2 „
Zsirt	0.2 „

Tartalmaz pedig a megemlített napi adag

20 kg. répaszelet	0.18 kg. fehérjét
1/2 kg. korpa	0.06 „
5 kg. vöröshere, igen jó	0.42 „
Derby-melasz	0.12 „
Összesen	0.78 kg. fehérjét

Tehát hiányzik 0.42 kg. fehérje a normális adaghoz. Még 5 kiló vöröshérével a hiány fényesen ki lenne reperálva — de ugy-e az lehetetlen? A hiányt pótolhatja még 3 1/2 kg. buza-korpával, vagy 1 kg. repezopogácsa és 1 kg. korpával. A Derby-melasz alig ér többet, ha igaz is (?) az állítólagos tartalma 1 kg. buza-korpánál. P.

Felelet. Borjak hasmenése ellen című kérdésre.

1. Kérdésttevő által említett betegség állandó fennállása bizonyosan onnan származik, hogy tenyészetében állandó volt a borjak hasmenése, megfertőzésen alapul, sőt lehetséges, hogy a mindenkor születő új borjak fertőztek az idősebbeket. A ragály anyag nagyon jó talajt talál az istálló padlozatában, ápolók piszkos ruháiban stb. A hasmenés fertőző alapon csak újszülötteket támad meg. Felneveltekkel azonban rendszerint a takarmány az ok vagy egészségtelen víz (álló vizek, pocsolyák).

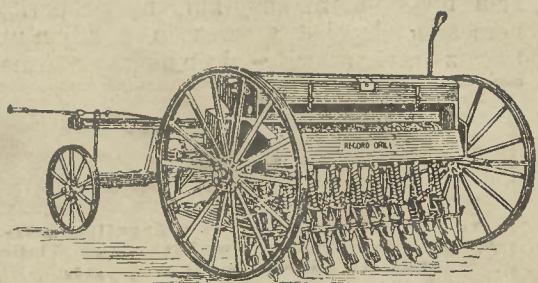
Bármelyik is legyen az ok, fődolog a fertőtlenítés, tisztántartás, az állatoknak, száraz könnyen emészthető fehérjében gazdag takarmányt kell adni és jó ivóvizet.

Az étrend megváltoztatása, a fertőtlenítés már magokban is javulást idéznek elő, a mellett, ha az állatok nem jól táplálkoznak, javítani kell az étvágyat és mesterségesen táplálni.

Gyógyszerek közül összehúzó és fertőtlenítő szereket használunk, de ezt megelőzőleg alaposan meg kell hajtani az állatokat, hogy a fertőző kórnemző anyag a belből kiürüljön. A legegyszerűbb 50—100 gr. ricinust beadni egyedenként, ha ez jól meghajtotta, akkor házi kezeléskép bort tojást (összekeverve melegben) és egy jó késhegynyi timsót beadni. Ajánlatos 2%-os lysoform oldatból 1—2 deczit naponta 3-szor beadni (viz 100 gr. lysoform 2 gr). Étvágy javítás céljából 5—10 gr. rheumot, vagy naponta 5 gr. tannofortot a szájba önteni, esetleg a borba téve beadni. Ugyane szereket lenmag főzetben is be lehet adni és nagyon is javult a bort mindenestre a jó táplálás céljából.

A mi a gyanta használatát illeti, az mindenestre kerülendő, mert az vesegyuladást idéz elő és az állatokat tönkre teheti, elhulláshoz vezet. A gyanta kétségtelenül gyógyítja a betegséget és használva eredményre is vezet, de mindazonáltal okvetlen mellőzendő a vesékre kifejtő káros hatása miatt ennek tulajdonítva a jelentkező vérvizelés.

A colophoniumnak hatása szintén ugyanaz, a mi a terpentín olajé, amennyiben ez is fenyőből Pinus australisből készítették, a

REKORD DRILL a legjobb páros sorú vetőgép.
Losonczi gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körut 32.

magyar gyógyszerkönyv szerint hatása: „Nagyobb adagok hányást és a gyomor és bélhurutos tüneteit, kolikát, hasmenést idéznek elő, ismételt nagyobb adagok vérömleges vesegyuladást és vérvizelést okoznak.“

Dr. Kukuljevic József.

2. Tessék minden beteg borjunak a hátára egy-egy kályha mellett jól megmelegített, közönséges gabonás zsákot felkötteni úgy, hogy ezt a takarót elől a nyakra vetett, hátul pedig a farok alá helyezett zsinag-kötelek tartsa.

Ez az egyszerű és nem kényes takaró éjjelnappal rajtok hagyandó teljes felgyógyulásig.

Etelük csak száraz széna legyen, minden gumós- és abrak takarmány nélkül.

Itatni állott viz adandó: reggel bekészített viz délbén, — a délbén bekészített este — és az este bekészített viz reggel itatandó meg. Az istálló meleg, — az alom bő és száraz legyen.

Végül pedig tessék szedetni *tölgyfa-kérget* lehetőleg középkorú fákról. Ezt összeaprítva lefedett fazékban kell főzni, minden jó összemarékra 2 liter tiszta ivóvizet számítva. 4—5 órai főzés után a vizet leöntjük szűrőn, vagy ritka szövésű tiszta ruhán keresztül és ebből a vöröses-barna léből *türhető melegen*, minden borjuba öntünk naponként háromszor egy-egy liternyit. A beöntés céljából a borjut valami sarokba taszítjuk a farával s míg egy ember felnyitja a száját, ugyanakkor a másik kis edényéből lassan-lassan, kortyonként beleönti a porciót.

Igy majd meggyógyulnak. Adja Isten!

S. D., főerdész.

3. A t. kérdéstevő által felhozott esetben, kiszáritott és porrá tört vadgesztenyét közönséges gabona pálinkába szoktam áztatni és ez egy-két napi állás után leszűrve már használható. Nálam mindig készletben van ez a jó házi szer s készítésénél minden jó nagy vadgesztenyére számítok egy decziliter pálinkát. Féléves borjunak napi kétszeri adagolás mellett egy-egy deczit szoktam adni s ha a baj nem szűnik, erősebb orvossághoz nyulok, mely négy rész tannin, egy rész opium és két rész salicilnak állatorvosi recipére készített adagjainak 1/2 liter langymeleg székfűvirág teában való beadásából áll.

Hogy a gyanta vérvizelést okoz, azt valószínűnek tartom, abból a tapasztalati tényből indulva ki, hogy tavaszi legelőknél, hol akarva, nem akarva fenyőgalyakat, kérget is lenyel a marha, hát gyakori eset a vérvizelés.

Mint óvintézkedést ajánlom, hogy az *ivóviz ne legyen tulságos hideg*, mert hátha abban van a baj oka.

Szász Ferencz.

Felelet. *Miért nem hiznak sertéseim* című kérdésre.

Magam is rendszeresen foglalkozom hizlalással és hasonló tapasztalatokra én is már tettem szert. Kérdező panaszkodik, hogy 1 1/2 éves mangaliczái az első két hónapban jól esznek s mikor husra már jól meghiztak, akkor bármint is próbáljon velük, csak futkosnak az eledelen, a földet és ólat rágják s nem képes 100—120 kg.-ig sem felhizlalni. Árpa- és kukoriczadarát etet. A hiba az lesz, a mi egy izben nálam is volt. Tulfiatal állatokkal szokott ez előfordulni, miért is 1 1/2 éven alul süldöket nem állítok be ezental. A tulfiataliságot ugyis kell értelmezni, hogy lehet-e süldő érett a hizlalásra, ha egy éves is, — de ám jól kellett akkor azt tartani, hogy csont- és izomrendszere kifejlődjék — ha a 1 1/2 éves süldő korához képest fejletlen, akkor nem volt jól tartva, mint malacz és fiatal süldő. Hogy kérdezőnél ez így lehet, abból következik, hogy kihizlalva is alig bírja a 100—120 kg. élősúlyt elérni. Tévedésben áll kérdező, ha azt hiszi, hogy sertései 2 hónap alatt husra jól kihiztak. Éppen ellenkezőleg, a hussal áll rosszul a dolog és nincs elég kötszövet a zsír lerakásra. Hogy a sertések az ól farészeit rágják, ez is annak a jele. Az ilyen fejletlen hizlalási anyagot sokáig kell fehérjedusabb takarmányon tartani és lassan hizlalni és ha az előhizlalással sikerült elég hust teremteni, akkor jöhet a sok keményítőt tartalmazó kukoricza.

A fennforgó esetben kis adagokkal lassan hizlalni lehet a feladat — de ez drága a mai kukoricza-árak mellett és nem fizeti ki magát. Midőn láttam hasonló helyzetben, hogy nincs gyarapodás, eladtam sertéseimet félhizottan és nem vesződtem többé velük, de okulva a tapasztaltakon, ezental csak jól kifejlett, legalább 1 1/2 éves, erős, nagy süldöket vétettem be s így ment a hizlalás jól. *P.*

HIREK.

Gazdák nagygyűlése Szegeden. Az Alföldön működő különféle gazdasági egyletek, gazdakörök és szövetségek tagjai f. hó 8 án d. e. 9 órakor dr. *Becsey* Károly orsz. képviselő és *Bokor* Pál h. polgármester elnöke alatt Szegeden gazdaggyűlést tartanak, melyen *Polgár* József battonyai kir. közjegyző a homoki szőlőgazdák szövetségének megalakításáról, *Kiss* Ferencz erdőtanácsos, szőlőbirtokos a borértékesítésről s a szövetségi pinczékről tart előadást. A gyűlés végül dr. *Bodor* Antalnak, az „Alföldi Gazda“ szerkesztőjének előadása nyomán állást fog foglalni a földmívelési kamarák felállítására tárgyában.

Pestmegye gazdasági egyesülete hét-főn tartotta rendes őszi közgyűlését Fazekas Ágost alispán elnöklésével. — Az egyesület ez évi működéséről szóló jelentést Serfőző Géza közgazdasági előadó terjesztette elő. A jelentésből kiemeljük a következőket: Az egyesület az elmúlt év folyamán is iparkodott megfelelni a kitűzött programjának. Különösen a mezőgazdasági érdek-képviselői ügyvel foglalkozott, s az e tekintetben készített törvényjavaslatra nézve részletes tervezetet nyújtott be a gazdasági egyesületek szövetségéhez. Lépéseket tett nemcsak az egyesület külső szervezkedésének a kiépítésére, hanem a vármegye mezőgazdasága fejlesztésének érdekében szükséges anyagi eszközök megszerzésére is. Elhatározta a mezőgazdasági alap létesítését és a mint erre meglesz a kormány jóváhagyása, gondoskodás fog történni a megfelelő anyagi eszközök megszerzéséről. — Elmondta a jelentés, hogy háziipari tanfolyamot több helyen, jó eredménnyel rendeztek és a gazdasági ismeretek terjesztése érdekében népies előadásokat tartottak. — Tevékeny működést fejtett ki az egyesület a mezőgazdaság összes ágazatának az előmozdításánál. Főhivására a földmívelésügyi miniszter hathatós segítséget nyújtott a takarmányinség enyhítésére. Testületileg vett részt az egyesület Károlyi Sándor gróf szobrának a leleplezésén.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület ülést tartott Rupprecht Olivér elnöklésével. A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a földmívelésügyi miniszter gazdasági előadásra 1000 korona, háziipari tanfolyamra 2800 korona segítséget enged. Elhatározták, hogy Siklós és Csepreg községekben szőlőoltó tanfolyamot nyit az egyesület. Az országos tejgazdasági kongresszuson való részvételre külön főlhívást bocsátanak ki, jelentkezéseket az egyesületi titkárnál kell beadni. Éber Ernő dr. egyesületi titkár tett ezután jelentést az egyesület költségelirányzatáról, mely 18.480 korona. Végül a segédtitkári állásra megválasztották Dubovszky Gézát, volt csapadi hercegi intézőt.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 28-án Sztojánovits György báró elnöke alatt igazgató-választmányi ülést tartott. A választmány az egyesület jövő évi költségelirányzatát egyhangulag elfogadta azon megjegyzéssel, hogy az még a f. évi közgyűlésünk elé is terjesztendő. A kutasi gazdakör által folyó évi november hó 21—23-ig megtartott borvásárral egybekötött borkiállítás díjazására az igazgató-választmány 100 koronát és 4 darab arany-, 1 darab ezüst- és 1 darab bronzérmel szavazott meg. A Békés vármegye azon átiratára, hogy a gazdasági munkásoktól a munkaadó részéről a pálinka megvonassék, valamint Háromszék vármegyének a középosztály védelme tárgyában tett átiratát és Jalsoviczky János ajánlatát, a gazdasági gépek kezeléséről tartandó előadások tárgyában az igazgató-választmány azon határozatot hozta, hogy az behatóbb tanulmányozás céljából a közgazdasági szakosztálynak kiadandó. A gazdasági egyesület kötelekeiből eltávozott Békéssy Jenő és Uhlyarik Titus m. kir. állategészségügyi felügyelőknél a vármegye gazdasági érdekében tett önfeláldozó munkájukért Sztojánovits György báró javaslatára az igazgató-választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A földmívelésügyi kamarákra vonatkozólag az igazgató-választmány előbbi véleménye mellett ismételtent tartalmulag hozzájárult és a földmívelési kamarákról szóló törvényjavaslat előkészítő-bizottságába Sztojánovits György bárót delegálta. Továbbá a Panyovai gazdakör azon kérelmét, mely szerint ott a felnőttek részére a tél folyamán egy gazdasági ismételő iskola szer-

veztessek, az igazgató-választmány behatóbb tanulmányozás céljából az ügyet a számvizsgáló-bizottsághoz utalta. Egyhangulag hozzájárult Gulácsy Dezső azon indítványához, miszerint a társesületekhez egy átirat szerkesztendő a vasuti szállításkorlétlen-nyomon előforduló szabálytalanságok csökkentése céljából.

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete kebelében november 23-án alakult meg a közszegszerdahelyi és november 26-án a közszegfalvi gazdakör, Rothermann Vilmos titkár középponti kiküldött jelenlétében.

Kitüntetések Temeskutasi borkiállításra a temeskutasi borkiállítás zsűrijének ítétele alapján a következő nevezetesebb érme és jutalmazások kerültek kiosztásra:

1. Állami arany érmet nyertek: Hadik János gróf n. zsámi boraiért, Szogstädter Mátyas t. kutasi boraiért. 2. Állami ezüst érmet nyertek: Andrejovics J. verseczi lakos markoneczi boraiért, Reppa Jakab t. kutasi boraiért, Fierz Ernő verseczi lakos markoneczi és kis-szredistyei boraiért és Glász Hubert t. kutasi boraiért. 3. Állami bronz érmet nyertek: Klein Ferencz, Berberich János, Szagstädter István t. kutasi boraiért, Rapszky Mihály jabukai, Wingert Antal n.-zsámi, Halda Tamás n.-szredistyei boraiért. 4. A megyei gazd. egyesület arany érmeit kapták: Hell József, Hambek János, Glász Hugó és Koller Antal t. kutasi boraiért. 5. Kádár munkákért Leibach József t. kutasi lakos. 6. Kiállítási aranyérmel: Clayton—Schutlewort temesvári cég lókapaiért, Hendl Ödön aradi cég fogatos permetezője után, Király Sándor budapesti cég „Syroko“ permetezője, Tetz Ferencz t. kutasi lakos esztergályos pinczefelszerelési cikkekért. 7. Kiváló gyümölcs likőreieért aranyérmel kapott Török József t. kutasi gyógyszerész. 8. 40 bortermelő kitünő minőségű boraiért arany érmet. 100 termelő ezüst és 13 bronzérmel. Azonkívül több gyümölcs- és szőlő-kiállító is nyert érmet. A megyei gazd. egyesület pénzjutalmait következő t. kutasi pinczetulajdonosok kapták kitünően felszerelt pinczejükért: 1-ső díj 40 K, Klein Mátyas, 2-ik díj 30 K, Berberich Sándor, 3-ik díj 20 K, Scheer József, 4-ik díj 10 K, Scheer Mihály.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete most tartotta igazgató-választmányi ülését Bujanovics Gyula elnöklésével. Előadó volt Krolopp Hugó titkár. Az igazgató-választmány legelső sorban is a száritott szeszmoslék kivételének tilalmával foglalkozott, s arra az állápontra helyezkedett, hogy a száritott szeszmoslék kivételének tilalmát, mely a szeszadótörvényben imperative ki van mondva, teljes terjedelmében tartsák fenn és ne kössék olyan utólagos fölállított föltételekhez, mint a minöket a pénzügyminiszter augusztus hónapban kiadott rendelében megállapított. Az igazgató-választmány rámutatott arra, hogy ha a korpát 2 koronával vesszük, s ebből a két zsákra 20 fillért számítunk, akkor a száritott szeszmoslékot 11 korona 60 fillérért kellene árusítani, holott annak az ára 14—14.20 korona között ingadozik, tehát lényegesen drágább. Az igazgató-választmány az előadó titkár azon javaslatához, melyben a kiviteli tilalom teljes föntartását tartja kívánatosnak, annyival is inkább hozzájárult, mert a mint utólagosan bizonyos föltételekhez kötik a tilalmat, a gyárosoknak nincs érdekükben a szeszmoslékot itthon elhelyezni. Viszik tehát tovább is a külföldi piacra, a hol az be van vezetve és a törvény tilalma ezzel teljesen illuzóriussá válik. A választmány ily értelemben fog fölírni a földmívelésügyi és a pénzügyminiszterhez. A titkár javaslatára föllíratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez, melyben utalva arra, hogy a legveszedelmesebb burgonyabetegségeket a németországi és galicia vetőgumókkal hurezolják be az országba, azt fogják kérni, hogy ezeket az átadó állomáson tartóztassák föl, vizsgálják meg és csak egészséges gumó jöhessen be az országba. A földmívelésügyi minisztert arra fogják kérni, hogy burgonya-szaporító és nemesítő telepeket szervezzen és adjon utasítást az ország számos helyén burgonyatermelési

A kiváló bór- és lithium gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél és hurutos vántalmaknál kitünő hatásu.

Természetes vasmentes savanyúviz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A nem igen télies időjárás közegett a heremagvak, de főképpen a lóhere kínálata lényegesen csökkent, úgy hogy főleg most, midőn naponta nagyobbodik a kereslet, a lóhere, valamint a luczerna ára teljesen fenntartotta magát. All pedig ez különösen jobb és szebb minőségűek tekintetében. A minőket a lefolyt héten keveset ajánlottak, míg ellenben kevésbé jó színű, részben erősen nagyaránkás árúból aránylag több volt az ajánlat. Valószínű azonban, hogy tartós fagyok beállta esetén bellöldi jobb minőségű lóhere- és luczernamagból nagyobb mennyiségek fognak piacra kerülni. A lefolyt két utolsó napjaiban ismét érkeztek amerikai lóhere- és orosz luczernamag-ajánlatok, melyek azonban tudvalevőleg Magyarország- és Ausztriában hasznavehetetlenek, a miért is határozottan javasolnánk az ilyen eredetű magvak vásárlásának mellőzését. Egyáltalán nagyon helyén lesz lóhere tekintetében a legnagyobb óvatosságot szem előtt tartani. Réti komocsin ára emelkedik, minthogy igen csekély az ebbeli kínálat. Bükkönynek teljesen fenntartott ár mellett jó kereslete van. Muharmag kínálata, valamint kereslete igen csöndes. Baltaczim kereslete máris elég élénk; a termelők azonban oly magas árt követelnek, melyet a fogyasztás meg nem adhat.

Jegyzések nyers áruért 100 kilogrammonként:

Luczerna világos szemű	118—133 K
Luczerna sötét szemű	108—113 »
Vörös lóhere természetűl arankamentes	136—150 »

Vörös lóhere, arankától megtisztítható	120—130 »
Vörös lóhere nagy arankás	110—115 »
Biborhere	34—36 »
Baltaczim	40—42 »
Bükköny	17—18 »

Szesz.

A szeszüzletben e héten is élénkebb kínálat uralkodott és a szeszárak változatlan vételkedv mellett a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt helybéli finomítottól finomított szesz adózva 179—180 K-ig, adózatlanul 60—61 K-ig nagyban. Vidéki finomított és másodkéz által 1—150 K-ig olcsóbban.

Élesztőszesz adózva 178 K-ig, adózatlanul 59 K-ig kelt nagyban és 1 K-val drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz ártartó és hordóval együtt kötésre 50—51 K-ig kelt el. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomás nagyban 53—54 kor. jegyzésen alól 250 koronáig volt ajánlva. Exkontingens szesz ártartó.

Budapestben a kontingens nyers szesz ára 57—58 korona.

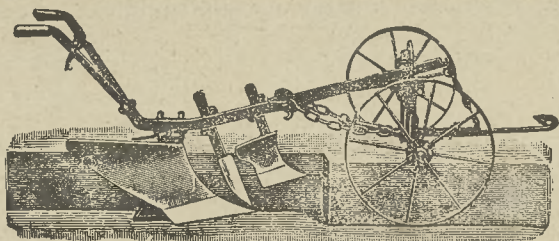
Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	179—180— K
Finomított szesz adózatlan	60—61— »
Élesztőszesz adózva	178—17850 »
Élesztőszesz adózatlan	59—5950 »
Nyers szesz adózva	177—178— »
Denaturált szesz	5050—51— »

Készáru-tőzsde 1908. decz. hó 4-én.

Fajta	Hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	25.80
"	76	26.35	25.75	80	25.95
"	77	26.55	25.95	81	26.10
"	78	26.75	27.10	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	25.60
"	76	26.15	26.45	80	25.75
"	77	26.35	26.70	81	—
"	78	26.55	26.75	—	—
Pestvidéki	75	—	—	78	25.55
"	76	26.25	26.55	79	25.70
"	77	26.45	26.75	80	25.85
"	78	—	—	81	—
Bánsági	75	—	—	79	25.75
"	76	26.30	26.55	80	25.90
"	77	26.50	26.75	81	26.05
"	78	26.60	26.90	—	—
Bácskai	75	—	—	79	25.80
"	76	26.35	25.75	80	25.05
"	77	26.55	25.95	81	—
"	78	26.65	26.10	—	—
Rozs elsőrendű uj középminőségű (uj)	—	—	—	—	21.20
Árpa takarmányárú, első rendű	—	—	—	—	20.90
" második rendű	—	—	—	—	16.45
Köles	—	—	—	—	16.05
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	13.75
középminőségű (uj)	—	—	—	—	14.—
Tengeri bellöldi	—	—	—	—	17.45
román v. bolgár	—	—	—	—	17.05
Repzékáposzta	—	—	—	—	14.05

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncél-lemezekkel,

□ acélgerendelyvel,

☞ állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,

háromtagu és egytagu hengerek,

Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 H³-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

tejhűtőkés tejjgazdasági eszközök

kaphatók

Első magyar tejjgazdasági gép- és eszköz-gyár

FUCHS és SCHLICHTER

Budapest, VI., Jász-utca 7

☞ ARJEGYZEK

☞ INGYENÉS BÉRMENTVE

ÁGYBAVIZELÉS.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönetlevelek. — Orvosilag ajánlva.

„SANITAS“ INTÉZET
VELBURG P. 166. Bayern.

UJDONSÁG!

Farkas-féle

„REFORM“

melegágy-ablakok,

melyek minden eddigit felülmúlnak. **ELŐNYEIK:** 1. Alsó és felső részük kovacsolt vasból minden hajlás ellen szerkesztve. 2. A legtartósabbak. 3. Anyaguk elsőrendű vörösfenyőfa. 4. Javítást sohasem igényelnek. — Megrendelhetők:vasszerkezeti gyárban
Budapest, VI., Lehel-u. 8

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetéssel és eredeti tervekkel díjtalanul szolgálok.

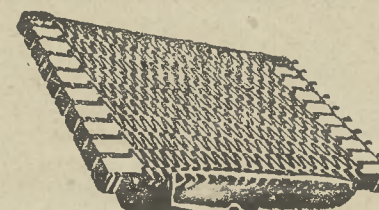
Elismerő-leveleink közül: Tek. Farkas és Társa uraknak Bpest. A 4 db minta-ablakramát („REFORM“ melegágy-ablakot) megkaptam. Igen czélszerűek és várakozásomat felülmúlják. Kérnék ismét 20 darabot elkészíteni és címzemre Bodajk állomásra mint teherárut feladni. Fejérvár-Csurgó, 1907. VI./25. Kiváló tisztelettel Weigl Ferencz főkertész.

„UNIKUM“ magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós !!

Nem salakosodik !

Nem görbül !!

Nagy szénmegtakarítás !!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamossági vállalat

BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kőszerezés

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummiárúk, Suspendorium, Irrigator fecskerák s. legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle gőrvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ügyelni tessék.)

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

100 pár diszlószerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lőtakarók, régi és új esőköpenyek, halinacszmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergék, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepplőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix”-vel kitüntetve, megvételre ajánl **Kubicsek Ferencz** földbirtokos, **Cellechovitz**, Prossnitz mellett, **Morvaországban**.

A gazda

tizparancsolatja

szép nyomással, ingyen kapható minden kereskedőnél vagy levélbelileg kérve ingyen és bérmentve postán, Ubald v. **Trnkóczy gyógyszerész**től **Laibach**, **Krain**, **Ausztria**.

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb.

Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva,

Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban.

A 84. számú ismertetési broszúra ingyen.

Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.
Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

Kocsigyártás.

Budapesti kovacs- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

„AUTOMAX”

a legjobb önműködő

előfa-fecskendő.

Kívánatra a 258. számú speciális árjegyzék megküldetik.

Rudolf Krása

Wien, VII., Kirchengasse 29.

RAPID kézi műtrágyaszóró készülék.

Szabályozható szórókanállal.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket

Fischl V. gazdasági intéző ur szak szerű kísérletezés után találta fel. — A régi szokásos kézi szórással szemben **előnye**, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja meg; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az **olcsó ár**, egyszerű kezelés s hogy **egy ember naponként 7-8 holdat**, vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az **elszórandó mennyiség pontosan szabályozható**. Ára Budapesten darabonként **60.— K.** Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálók.

WEISZ JAKAB

a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
Budapest, V., Lipót-körut 7.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szak tanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen**, Osztrák-Szilézia, vagy: **az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál** főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnek.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos**. — Ára 3 korona.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék.

Megszerezhető a

„Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában
Budapest, IV., Múzeum-körut 7.

GAZDÁK

figyelmébe!

50% olcsóbb,

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyrolem

világítása.

A pyrolem szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 28.

Vétel és kölesön, új és egyszer használt, kartellen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszén-
gyapj-

ZSÁK PONYVA

kazal-
repeze-
behordási-
rostaalj-
waggon.

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

„HUNGARIA” kettős kézi kevékötelek favéggel, aratógép zsinégek, szőlőkötöző fonal, kötélárú, zsák zsinég, lapokróc. — Zsák- és ponyvagyar. Kőlesönintézet. Vétel, eladás és cserézés. — Sürgőncím: Nagel Budapest. — Vidéki telefon 35 92.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX”.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor
csakis ezen védjeggyel valódi,

Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrassy-ut 26. szám.

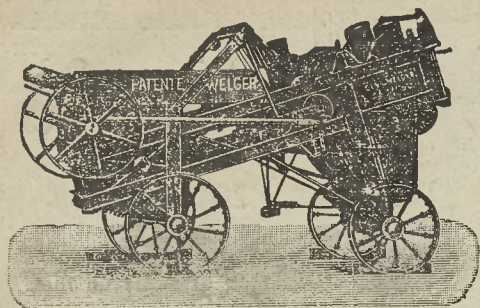
Tejkannák, tejpgazdasági eszközök

legújtanosabban beszerezhetők

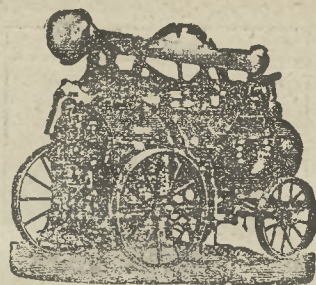
GEITNER és RAUSCH

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8

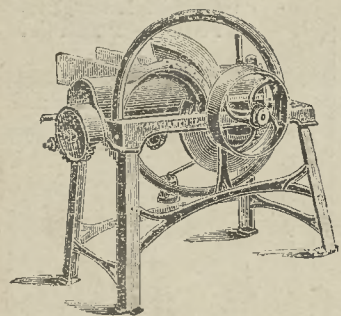
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

Takarmánykészítő gépek
szecs kavágók, répavágók,
daráló gépek,
takarmányfüllesztők,
trágyalé-szivattyúk,

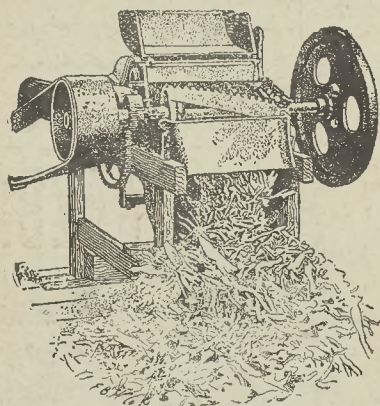
gyártanak és szállítanak legújabb és bevált szerkezet szerint

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA mezőgazdasági gépgyárak,
vasöntődek és gőzhámorok
Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

PROPPER SAMU Mezőgazdasági Gépraktára

Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon legjobbnak elismert, amerikai „OHIO”

kukoriczszártépő-gépeit, melyek szecs kavágásra is kitűnően alkalmasak, továbbá „RE-FORM” takarmányfüllesztő-, répavágó-, burgonyaosztályozó- és szalmakötélfonó-gépeit és fedett biztonsági járgányait. — SACK RUDOLF

elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi „WESTFALIA” műtrágyaszóró-gépeknek kizárólagos képviselője.

MÓTOROK

mindenféle gazdasági gépek hajtására.

A hajtóerő benzin, spiritusz, kohógáz vagy generátorgáz. Üzemeltetés 1 1/2-2 1/3 fillér óránként és lóerőnként.

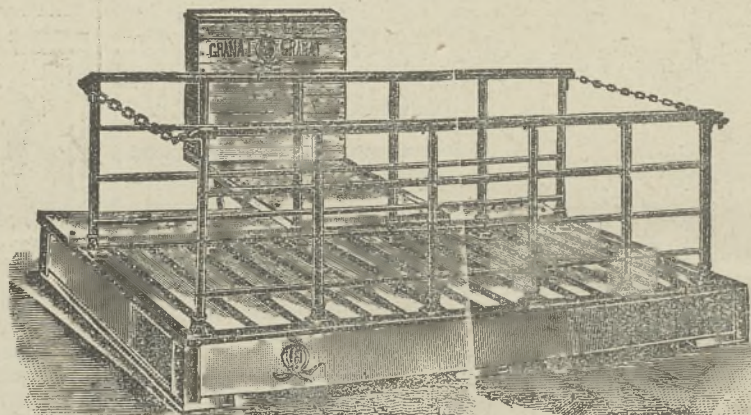
Gőzekék. Gabonaelevátorok. Őrlő- és daráló hengerek. Benzin- és spiritusz-lokomobilok. Villamos világítás teljes berendezése. Villamos fvlámpák.

Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

„GRANAT” MÉRLEGGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPESTEN.

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tízedes-, százados- álló- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy- RINGEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold- utca 8. sz. Raktár: V. ker., Hold- utca 21. sz.

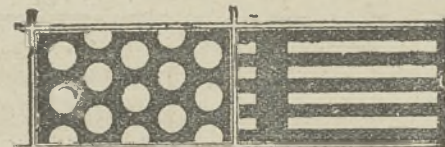

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMÉZRÓSTA gőz- és cséplő gépek számára.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárat legtökéletesebben tépi szét és így a zombolyázáshoz előkészíti takarmányozási célokra.

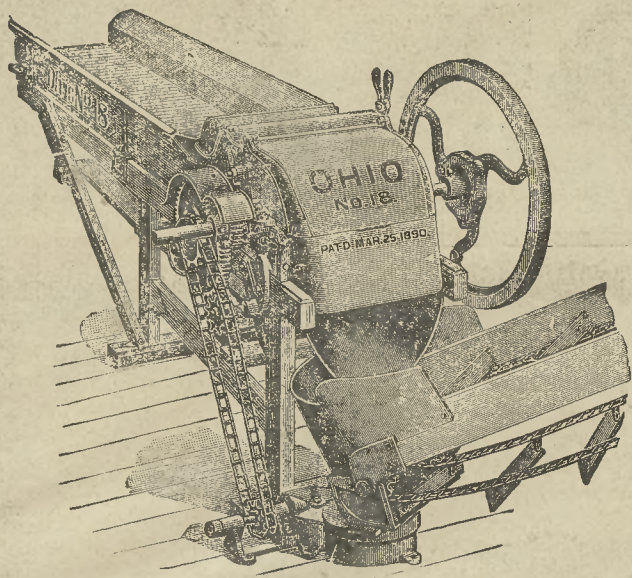
!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetetlen gépnek kijelentve. !!!

1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom-tulajdonos

„NICHOLSON”

gépgyár részvénytársaság,
Budapest, Váci-út 17. sz.

Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

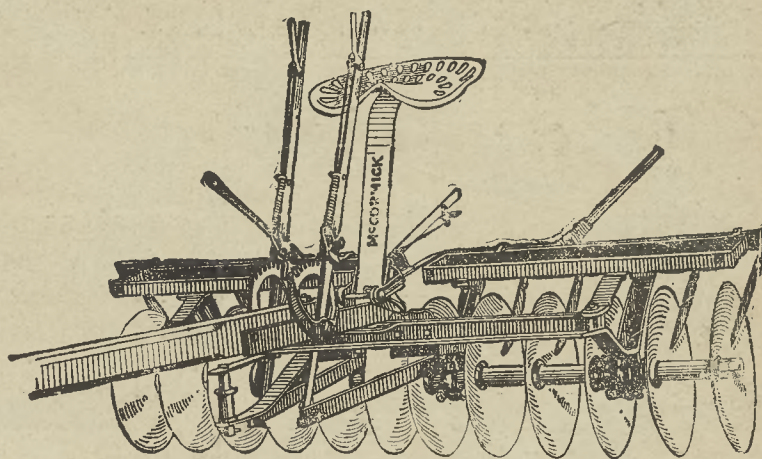
„OHIO“ EREDETI & AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó és szalmaszecskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlónántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

☛ a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

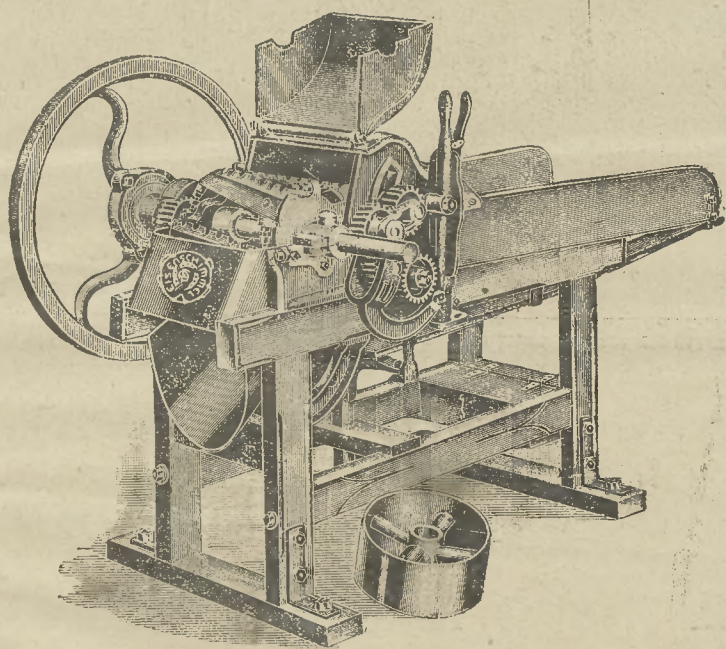

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.

Igazgatósa és főraktára: Budapest, U., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

Amerikai rendszerű Schred-
derek

Kukoriczszártépőgépek

Kézi- és erőhajtású szecskavágók

Répavágók és répezúzók

Kukoriczamorzsolók és
daráló-malmok

Járgányok és közlőművek

Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben,
utolérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégénél

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legfőbbkételesőbb szerkezettel és legegésőbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasut-állomás-szal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42-50.

Figyelem!

Szólóoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona Delaware ezre 100 korona.

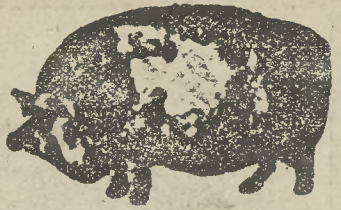
Czim:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsősegesd, Somogy megye.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSÓ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfözde

bérpalota). — Telefon: 97-05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok 764.760.15 "

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
1902. " 59.782.26 " 1905. " 61.730.60 "
1903. " 109.331.73 " 1906. " 39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

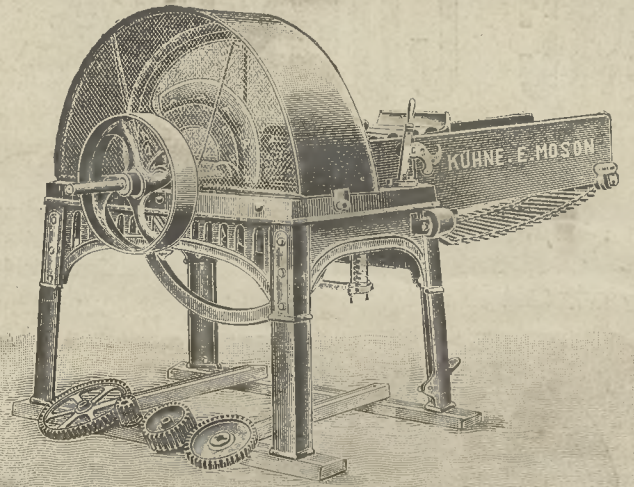
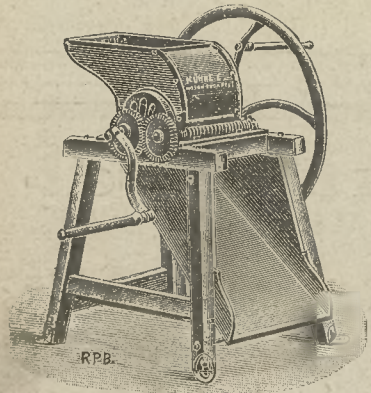
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN

ELISMERT GONDOS KIVITELBEN SZÁLLIT:

szecskavágó gépeket, répa-vágókat, darálókat, takarmány-füllesztőket, „TORNADO“ kukoriczászár-tépőket, morzsolókat, tejgazdasági felszereléseket, teljes takarmánykamra-be-
rendezéseket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57a. * * * * * Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

VILÁGREKORD!

A világon a legelső szabadalm.

forró gőzeke

VILÁGREKORD!

300 fokot meghaladó gőztulhevítéssel. ::::

Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füsteső-tulhevítője. — Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára. Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditágánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

E G jegyű gép, mindegyik: 200 lóerő folytonos munkateljesítéssel, 300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E K jegyű gép, mindegyik: 170 lóerő folytonos munkateljesítéssel, 250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötéltávitel. — Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofessorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektussal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága

Interurban telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.